Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 219 (2466) ■ Вівторок, 28 листопада 2000 року ■ Ціна договірна

Старший син Анатолія та Любові Андрійців Руслан склав військову присягу. Вітаємо і ми молодого солдата. Родина Андрійців постійно передплачує нашу газету..

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

3

■ *1683 р. Помер Інокентій Гізель, український культурний та церковний діяч, ректор Києво-Могилянської колегії.*

■ *1890 р. Народилася письменниця Зінаїда Тулуб (романи «Людолови», «В степу безкраїм за Уралом»).*

■ *1918 р. У Суджі Курської губернії більшовики створили Тимчасовий робітничо-селянський уряд України — з метою відновлення радянської влади на Україні.*

28 листопада

Устигнути порозумітися

Держбюджет 2001 року та імплементація рішень референдуму — саме ці два питання нині найгостріше стоять перед українським парламентом.

Підготовка бюджету до другого читання проходить дуже складно, зазначив після Погоджувальної ради голів парламентських комітетів, фракцій і груп голова бюджетного комітету ВР Олександр Турчинов. Це пов'язано передусім із тим, що зменшено з 9,1 до 5,9 млрд. грн. заплановані надходження від приватизації, що потребує корекції основних макроекономічних показників, зокрема, розмірів доходної та видаткової частин бюджету. У законопроекті, підготовленому до другого читання, з'явилося також багато принципово нових статей. За словами О. Турчинова, після тижня «дуже плідної співпраці з урядом» половину суперечливих питань знято. Залишилися дві принципові розбіжності — у поглядах на бюджетну реформу наступного року та фінансування освіти. Бюджетний комітет ВР пропонує в 2001 році провести експеримент у 169 містах України, давши змогу їм самостійно формувати місцеві бюджети.

(Закінчення на 2-й стор.).

А Актуально

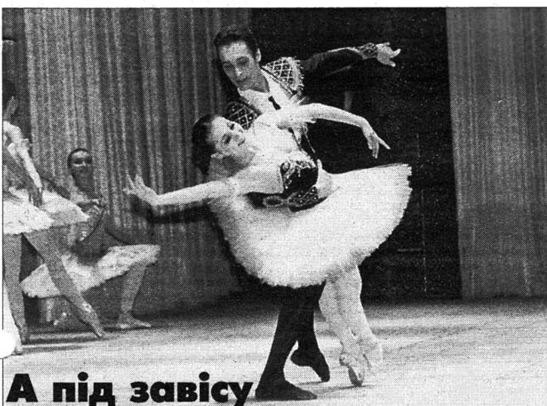
Буш офіційно переміг у Флориді

У ніч з неділі на понеділок держсекретар Флориди Кетрін Герріс проголосила республіканця Джорджа Буша-молодшого переможцем президентських виборів у цьому нещасливому для всенародного американського волевиявлення штаті. Буш випередив свого конкурента Альберта Гора на 537 голосів. Однак це ще не кінець веселої президентської кампанії у США: демократи традиційно апелюють до судів.

(Закінчення на 11-й стор.).

На лаву підсудних,

можливо, сядуть 67 керівників підприємств Запорізької області. Держкомісія встановила, що в цих установах зарплату не отримують упродовж більш як семи місяців, і передала справи до суду. Хоча з початку року заборгованість скоротилася на 62 млн. гривень, сьогодні вона становить понад 170 млн. гривень. Підприємства заборгували майже 250 тисячам своїх працівників, а місцеві бюджети недоотримали понад 21 млн. гривень платежів.

А під завісу були джентльмени

Минулої суботи у столичному палаці «Україна» звітувала Одеська область: тобто — жартувала, витанцьовувала, співала... «Шаланд» не було. «Сім сорок» також. Хоча в більшості саме з ними асоціюється Одеса. Але одна одеська національна — все-таки прозвучала. Щоправда, хорова група ансамблю пісні й танцю Південного оперативного командування співала її українською мовою. Отож: «Ах, Одесса, жемчужина у моря» сьогодні звучить так: «Ох, Одесо, перлино України». Але Одеса не була б Одесою, якби на цьому несподіванки закінчувалися.

Одесити привезли до Києва арії Верді, Понк'еллі, Мінкуса, Чілєа. І виконували їх... справжнісінькою італійською мовою. А ще — оперету, балет, ансамбль скрипалів, джаз, степ...

На знімку (внизу): віце-прем'єр Микола Жулинський і голова Одеської облдержадміністрації і облради Сергій Гриневецький разом з одеситами.

(Закінчення на 12-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Термін передплати продовжено

Нинішня передплатна кампанія чи не найскладніша за всі попередні. Так, станом на 16 листопада (зібрано дані) передплачено лише 43 відсотки всіх друкованих видань, порівняно з рівнем передплати на 1 січня нинішнього року, у тому числі газет — 40,4 відсотка. Враховуючи стан передплати і побажання редакцій друкованих ЗМІ, УДППЗ «Укрпошта» і ДП «Преса» спільно прийняли рішення продовжити терміни передплати:

— республіканських друкованих ЗМІ — до 15 грудня;

— місцевих видань — до 25 грудня.

Тож, шановні передплатники, якщо ви хвилювалися, чи встигнете передплатити улюблене видання в останні дні листопада, то тепер у вас є час зробити це спокійно. Але все одно не відкладайте цю приємну процедуру на останні дні перед визначеним терміном.

І не забудьте, будь ласка, передусім про «Голос України». Він завжди має бути з вами.

У столичному палаці «Україна» звітувала Одеська область

Устигнути порозумітися

(Початок на 1-й стор.).

Однак уряд обстоює збереження старої централізованої схеми розподілу видатків. Щодо другої проблеми — бюджетний комітет ухвалив рішення не скасовувати 57-му статтю, яка передбачає підвищення зарплати освітянам до рівня середньої зарплати у промисловості, а зробити перерозподіл у бюджетній сфері і підвищити платню освітянам за рахунок силових і управлінських структур.

Тому добре було б, якби 30 листопада ВР затвердила бюджет хоча б у другому читанні. Тоді, на думку першого заступника Голови Верховної Ради Віктора Медведчука, це означатиме, що до середини грудня бюджет буде прийнято в цілому.

Голова Верховної Ради Іван Плющ в інтерв'ю журналістам повідомив, що ранком мав розмову з Прем'єр-міністром Віктором Ющенком. Вони домовилися, що цього тижня парламент «інтенсифікує роботу» і працюватиме і пленарно, і в комітетах з ранку до вечора. За словами Івана Плюща, прем'єр повідомив главу парламенту, що уряд продовжує знаходити джерела поповнення доходної частини бюджету, але він уже вичерпав усі можливості задовольнити навіть справедливі вимоги освітян, медиків, культпрацівників: уряд бачить можливість наступного року збільшити їм платню в 1,4 разу.

На Погоджувальній раді вирішено провести цього тижня спільне засідання комітетів з питань правової політики, державного будівництва та місцевого самоврядування, регламенту та депутатської етики. Як відомо, Президент України подав до парламенту два законопроекти за підсумками референдуму — про обмеження депутатської недоторканності та дострокове припинення повноважень ВР і попросив депутатів розглянути їх першочергово. Розглянувши ці законопроекти на своїх засіданнях, комітети внесуть свої пропозиції щодо їх розгляду в парламенті.

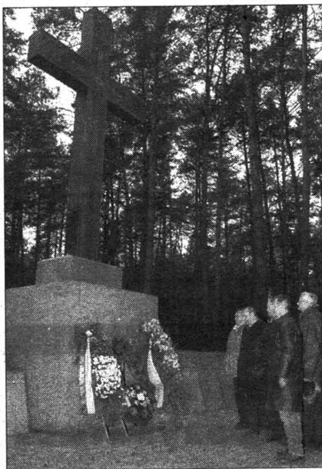
Голова Верховної Ради Іван Плющ зазначив, що спеціальну комісію з розробки законопроектів за підсумками референдуму Президентом України було створено у зв'язку із зауваженнями Конституційного Суду згідно з чинним законодавством. В інтерв'ю журналістам він повідомив, що особисто ще не ознайомлювався з цими законопроектами, однак, на стадії проектів, вони «цілком відповідали для розгляду». Голова Комітету з питань правової політики Олександр Задорожній наголосив, що розгляд у парламенті двох законопроектів, поданих Президентом — зміни до закону про статус народного депутата та законопроект про дострокове припинення повноважень Верховної Ради — це не спроба внесення змін до Конституції не 300 голосами. Адже підготовка до остаточного схвалення змін до Конституції вимагає впорядкування чинного законодавчого поля.

Пленарний тиждень розпочнеться з щорічної доповіді Уповноваженого ВР з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини. У середу відбудуться парламентські слухання щодо екологічної політики в Україні.

І останнє. Іван Плющ в інтерв'ю журналістам спростував повідомлення в ЗМІ, що Прем'єр-міністр Віктор Ющенко нібито поставив перед Президентом вимоги, у разі невиконання яких він піде у відставку. «У суботу я мав зустріч і з Президентом, і з прем'єром, —сказав І. Плющ. — Як з'ясувалося, таких заяв і навіть такої розмови не було».

Юліана ШЕВЧУК.

Фотофакт

У день пам'яті жертв голодомору і політичних репресій сотні киян, представники владних структур, політичних партій і рухів відвідали меморіал «Жертвам сталінських репресій тридцятих років» поблизу селища Биківня.

Фото Івана БІЛЕНКА.

Депутат в окрузі

... А музика вічна

У своєму 78-му виборчому окрузі в народного депутата Ярослава Сухого завжди справ і турбот, як кажуть, безліч. Під час прийому виборців до Ярослава Михайловича — черга. З якими тільки питаннями не приходять до нього люди! Хоча найчастіше в очах відвідувачів — одне й те саме: «Як жити-виживати далі?».

У шестикласника Запорізької музичної школи № 6 Володі Гасенка раніше таких дорослих питань не виникало. У нього — мрія. Перемігши на міжнародному конкурсі юних акордеоністів в Одесі, мріє Володя досягти висот виконавської майстерності. Правда, для цього потрібен сучасний концертний акордеон, а не той, що в нього... На ньому ще мама Володі грала в дитинстві.

Ні, не ходив Володя Гасенко на прийом до народного депутата. Ярослав Сухий сам прийшов до музичної школи №6. Прийшов з несподіваним подарунком від колективу ВАТ «Мотор Січ».

— Адже не хлібом єдиним.., — казав народний депутат шестикласникові, вручаючи йому справжній «Вельтмайстер».

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Партійні рядки

Трьох «Болівар» не вивезе

У Києві відбулися установчі збори «третього Руху», мета якого — розпочати об'єднавчий процес розколотих частин колись єдиного Руху — НРУ Геннадія Удовенка та УНР Юрія Костенка. Ініціаторами об'єднання через низові руxівські структури стали народні депутати Богдан Бойко і Георгій Філіпчук. Їх та народного депутата Едуарда Креча і було обрано співголовами об'єднання «За єдність Руху». Б. Бойко зазначив: «Наша мета — змусити об'єднатися обидва Рухи, бо якщо не буде тиску, то керівництво обох партій думатиме не про об'єднання, а про верхні рядки виборчих списків».

Про свою підтримку об'єднавчого процесу заявили присутні на з'їзді заступники голови НРУ В'ячеслав Коваль та Лілія Григорович, які висловили впевненість, що у майбутньому НРУ і об'єднання «За єдиний Рух» зустрінуться на об'єднавчому з'їзді. Водночас представник УНР Євген Жовтяк заявив, що, очевидно, певні аналітичні центри прорахували, що до парламенту мають шанс пройти обидва рухи, а тому й ініціювали створення третього, щоб не пройшов жодний. Справді, якщо об'єднання не відбудеться, то три Рухи до парламенту «Болівар» таки не вивезе.

Суб'єктивна думка оглядача

Сліди ведуть до... слідопитів

Минулого тижня пролунав вибух на недобудованій дачі екс-міністра палива й енергетики Сергія Тулуба. Слава Богу, жертв серед будівельників, які трудилися на об'єкті, немає. А господар був на роботі. Колишній міністр після своєї відставки, як відомо, успішно прилаштувався на посаду заступника секретаря РНБО України. І того дня, коли рвонуло на дачі, як і належить за посадовим обов'язком, наглядав не за найманою бригадою, а пильнував нацбезпеку. Невже зловмисники хотіли зіпсованим від вибуху штабелем будівельних блоків відвернути державну особу від нагальних і пильних справ?

Е, не будьмо наївні. Нинішній шеф пана Тулуба — секретар РНБО Євген Марчук — пояснив через «Інтер» підступні плани «підривників»: «Я все це пов'язав би з останніми подіями, котрі відбуваються в ПЕК. Тому, хто розслідує справу, порадив би звернути увагу на всі обставини довкола енергетичного комплексу. Тулуб якраз курував і займався багатьма питаннями ПЕК. Йде просто залякування, і теракт має замовний характер...».

Безперечно, генерал Марчук — людина із досвідом: йому вийти на слід «залякування і замовлення» далебі простіше, ніж виконавцю закласти бомбу під блоки. У того руки трясуться, а секретар Ради з національної безпеки і оборони має волю сталеву. Про що свідчить його готовність взяти за «шкірку» не невдах-бомбометальників, а нинішніх командирів ПЕКу, які не забезпечили нам африканського клімату. Не росте кокос і вимерз банан... Яка тут оборона, до біса! Генералова версія детонатором спрацювала не лише через «Інтер», а й... Без сумніву, ви здогадалися, газету «Киевские ведомости». Там на сторінках розгорнули ціле «журналістське розслідування»: з метою встановити мету зловмисників, які підклали вибухівку під дачу С. Тулуба.

І хто вони, ці зловмисники? — гадаєте ви напружено. А тут і гадати немає чого. Слід веде прямісінько у Кабмін, де, за визначенням потерпілої від вибуху сторони, себто господаря дачі, його колишня шефиня «замість конкретної роботи на місцях, у колективах, з керівниками підприємств ... « проводить нескінченні риторичні наради (не те, що теперішній шеф С. Тулуба, який діє цілком конкретно). А це призводить, за логічним спостереженням слідопитів з «КВ», до «ледве теплих батарей», «щодобового вимкнення електроенергії». Одне слово, до «короткого замикання», якого Сергій Тулуб не бачив, коли сідав у міністерське крісло (!). Не виключено, що й автори «розслідування» не знають, як ще донедавна «світилися» наші міста і села. Із «засвіченої» редакції життя справді не видно. Тим більше якщо дивитися на нього очима тих, кого перестали гріти власні «енергетичні» рахунки. Але це справа десята. До нашої теми ближчі «злодіяння» викритих ще в липні колишнім міністром осіб.

З натяків «правдивих» до неймовірності «КВ» випливає: вислизнувши з чергової наради-риторики, запізніло розлючена літніми «грозами» Тимошенко через чорний хід Кабінету Міністрів рвонула обухівським напрямком — у бік «стратегічної» дачі. Десь за Плютами до віце-прем'єра підсів сам прем'єр... Чим не «подільник», якщо вважає, що діяльність Ю. Тимошенко в ПЕКу — це «урядова політика»? Тепер то ми усікли, спасибі «КВ» за роз'яснення, проти кого спрямована ця політика! Аби налякати «навчальним» вибухом незгодного з нею С. Тулуба. Ех, Юліє Володимирівно, такими тендітними ручками і бах по будблоках. Не шкода майна безневинного? А Віктор Андрійович як учудив? — за бомбу, напевне, виклав «відмиті» з Жердицьким марки. Отож-бо «КВ» обох «тиснула» дуплетом на першій сторінці. А той, кому треба, на вус мотав, але не здогадувався, що це не просто газетні знімки, а профілактика злочину. Може, хоч нині «дійде» — після порад секретаря-генерала і чітких «наводок» газети... Хоча, якщо чесно, а збоку видніше, не той об'єкт прем'єр із своїм заступником вибрали: є актуальніші критики ситуації в ПЕК. Могли б шарахнути і по збудованій дачі — оце б налякали!

До речі, Віктор Ющенко в інтерв'ю «Дзеркалу тижня» визнав: «... Я розумію, що ті, з ким ми боремося, виявились ... не те що сильніші, а організованіші, цинічніші і, якоюсь мірою, підліші, ніж ми могли передбачити». Хіба таке передбачиш?

Цікаво, кому належать газети-агітки? Хто за екраном? Запитання риторичні. Відповідь дуже конкретна. Хто не здогадався, автор не винен.

Утім, не виключаю, що неправильно зрозуміла Євгена Кириловича, який закликає «нарешті звернути увагу на всі обставини довкола енергетичного комплексу». Адже він сам в одній з передач «7 днів» визнав сильно і коротко: «В енергетиці поламано тіньові схеми». Вам не здається, що бомбу могли підкласти проти тих, хто ці «схеми ламав»?

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Конкурси

Українська мадонна

Під такою назвою триває творча програма-конкурс для журналістів на кращий газетний, журнальний матеріал, радіо- та телепрограму про жінок-сучасниць.

Вихідними у столичному Українському домі проходив святковий вечір, на якому журналісти та гості познайомилися з представницями різних професій, берегинями домашнього вогнища, громадськими діячками...

Це свято вже вдруге організують Міжнародний благодійний фонд Святої Марії, постійна комісія Київради з гуманітарних питань та Національний комплекс «Експоцентр України». Кращі журналістські матеріали про жінок України, подані на конкурс, буде відзначено грошовими преміями і видано окремою книжкою.

Михайло ЛІВАНДОВСЬКИЙ.

Гроші

Депутати підтримали газетярів

Депутати Волинської обласної ради виділили гроші на закупівлю понад 60 тонн паперу місцевим редакціям. Щоправда, копійчину одержать тільки ті видання, співзасновниками яких є органи виконавчої і представницької влади і місцевого самоврядування. Як повідомив начальник обласного управління у справах преси та інформації Володимир Денисюк, волинські друковані мас-медіа заборгували постачальникам газетного паперу та друкарням майже 200 тисяч гривень.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Це цікаво!

Херсонщина з епохи палеоліту

Поблизу села Дмитрівки Каховського району Херсонщини археологічна експедиція виявила поселення епохи палеоліту. Дослідження дають змогу припустити, що воно налічує близько 16 тисяч років і є найбільшим в Україні поселенням людей кам'яного віку.

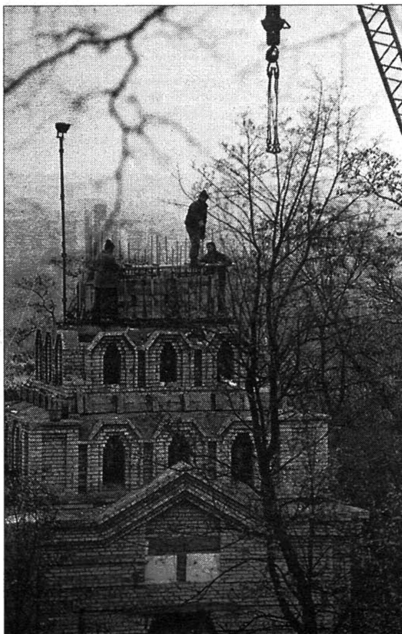
Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Фотофакт

У Києві на схилах Дніпра фірма «Добробут» на замовлення столичного управління охорони пам'яток історії, культури та історичного середовища будує каплицю святого Андрія Первозванного. Закінчення будівництва плановано на грудень 2000 року.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У номер

■ Одним абзацом

■ Співробітники чернігівської міліції затримали двох вихованців Чернігівського духовного училища регентів. Вони напали на 50-річну жінку, вдарили її по голові палицею і відібрали речі.

■ Сучасні фіброгастроскоп, ультразвуковий сканер та інше імпортне медичне обладнання на суму понад 147 тисяч гривень безкоштовно одержала Володимир-Волинська міська лікарня. Такий подарунок надійшов від тутешнього управління у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС.

■ Минулих вихідних прийняв перших відвідувачів відкритий в Одесі стараннями вдів та дітей репресованих у 30-ті роки й пізніше Музей жертв політичних репресій. Його експонати — листи з ГУЛАГу, фотографії, документи, особисті речі закатованих — досі зберігалися в сім'ях...

■ Троїцько-Сафонівська дільнична лікарня, яка відкрилася у Казанківському районі на Миколаївщині, обслуговуватиме мешканців 14 навколишніх сіл.

■ Учора кримське республіканське виробниче об'єднання «Фармація» розпочало безстрокову гуманітарну акцію вчасної доставки ліків додому інвалідам і лежачим хворим.

■ 63 населені пункти виявилися знеструмленими в Україні внаслідок несприятливих погодних умов. За даними Міністерства з надзвичайних ситуацій, у Вінницькій області знеструмлено 40 населених пунктів у семи районах, у Херсонській області через обледеніння проводів без енергопостачання залишилось 23 населені пункти.

■ Шоу-світ

Арлекін призначить вам побачення

Кожен, хто цього дня був біля столичного цирку, потрапляв у полон до гурту клоунів з рудими перуками та червоними носами. Тільки двоє з них бундючно стояли на місці й не чіплялись до перехожих, бо були штучні. Бешкетницьке військо запрошувало завітати до Будинку клоунів, який цього дня гостинно розчинив двері для всіх шанувальників цирку, незалежно від віку та об'єму гаманця.

Особливо раділи події діти — вони залюбки допомагали клоунам знімати дійство на іграшкову кінокамеру, стрибали на кульках, брали участь в іграх та фокусах і активно винищували запропоновані господарями тістечка.

А дорослі, струшуючи з себе конфетті, раділи нагоді згадати про власне дитинство. Віднині турботливі мами й тата зможуть і самі стати режисерами такого свята —запросити клоунів додому, на день народження чи Новий рік. А у власному будинку арлекіни розважатимуть малюків щодня — протягом 40 хвилин до початку циркової вистави.

Вікторія ЛИТВИН.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Армія

До присяги — новобранець, після неї — вже солдат

Минулими вихідними в Збройних силах новобранці, призвані восени, складали військову присягу.

Радісні обличчя батьків і друзів, клацання фотоапаратів, військовий оркестр та великі сумки з харчами — ознаки, притаманні цьому дійству, були і в навчальному центрі Головного управління розвідки (ГУР) Міністерства оборони України. Розквартирований в лісі біля села Лютіж Вишгородського району на Київщині, він більше нагадував якусь базу відпочинку. Якби не КПП, огорожа та люди у військовій формі. Саме тут 150 молодих солдатів з військових частин ГУР клялися на вірність народу України.

Закінчилася церемонія покладанням квітів до Меморіалу героям Лютізького плацдарму та освяченням новоспечених солдатів священиком Михайлівського Золотоверхого монастиря.

Богдан ДОВНИЧ.

По асфальту зустрічають...

Саме дороги псують іноземцям перше враження про Україну

Проблема

На межі нашого села Прикладники і білоруського Невеля функціонує пункт митного пропуску зі статусом міждержавного. Місцева влада зацікавлена в його розвитку, бо гроші, які справляють із власників автотранспорту під час перетину кордону, поповнюють місцевий бюджет.

— На жаль, торік доходи від діяльності пункту скоротилися майже втричі, — каже голова Зарічненської районної ради Іван Білоус.

Автомобілісти минають село, бо не хочуть бити транспорт на 18-кілометровому відрізку шляху Мутвиця—Прикладники, який потребує реконструкції. Керівник «Рівнеоблавтодору», депутат Рівненської обласної ради Федір Жежук сумнівається, що в обласному бюджеті віднайдеться на ремонт 10 мільйонів гривень, і сподівається на допомогу Києва.

Прохання зарічненців можна зрозуміти. Ремонт найбільш значущих магістралей — справа загальнодержавна, адже саме дороги псують іноземцям перше враження про Україну.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Дні культури без концерту

Репліка

З конфузів почалися широко розрекламовані Дні культури Криму в Москві.

Запланована концертна програма, в якій передбачалися виступи 100 кримських виконавців, не відбулася — у Бєлгороді російські митники зупинили всі машини з реквізитом. Не завітав на відкриття днів мер Москви Юрій Лужков, який обіцяв обов'язково прийти до центрального палацу. Замість нього перед спантеличеними глядачами, ряттуючи ситуацію, виступив Голова Верховної Ради АРК Леонід Грач. І прозвучало три гімни (України, Криму і Росії) та пісня про Москву. На порожній сцені тим часом то піднімали, то спускали державні прапори. Без присутності режисера-постановника, директора «Ялтафільму» відбулася і прем'єра його кінокартини «Два товариші».

Очевидно, що північно-східну сусідку сонячний півострів цікавить як курорт. А культура почекає...

Віктор ХОМЕНКО.

«Катастрофи людського тіла»

Під такою назвою в Кіровоградському краєзнавчому музеї відкрито виставку експонатів Санкт-Петербурзького музею воскових фігур.

Петербуржці привезли 17 найпопулярніших скульптурних копій, оригінали яких свого часу потрапили до «Книги рекордів Гіннесса». Протягом місяця жителі області зможуть побачити найтовстішу людину — американця Бастера Сінкуса, найвищу людину планети (зріст — 2,44 метра), людину-вовка і навіть двоголового мексиканця.

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

Вітчизняний стиль

Із потрощеної електрички вийшов «Січеслав»

На Придніпровській залізниці з'явився швидкісний електропотяг підвищеної комфортності «Січеслав». Його створили за власними задумками працівники локомотивного депо станції Дніпропетровськ.

— Це вже четвертий електропотяг, відновлений нашими залізничниками із старих радянських електричок, — каже керівник прес-служби «Укрзалізниці» Віктор Сальков. — До кінця року на всіх залізничних напрямках будуть подібні дизельні та електричні поїзди.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про оборону України»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни до Закону України «Про оборону України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 9, ст.106; 1993 р., № 44, ст. 420; 1994 р., № 45, ст. 410; 1995 р., № 38, ст. 284), виклавши його в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ Про оборону України

Цей Закон встановлює засади оборони України, а також повноваження органів державної влади, основні функції та завдання органів військового управління, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, обов'язки підприємств, установ, організацій, посадових осіб, права та обов'язки громадян України у сфері оборони.

Розділ I. ЗАСАДИ ОБОРОНИ УКРАЇНИ ТА ПІДГОТОВКИ ДЕРЖАВИ ДО ОБОРОНИ

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

оборона України — система політичних, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, правових, організаційних, інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту та її захист у разі збройної агресії або збройного конфлікту;

обороноздатність держави — здатність держави до захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Вона складається з матеріальних і духовних елементів та є сукупністю воєнного, економічного, соціального та морально-політичного потенціалу у сфері оборони та належних умов для його реалізації;

збройна агресія — застосування іншою державою або групою держав збройної сили проти України. Збройною агресією проти України вважається будь-яка з таких дій:

вторгнення або напад збройних сил іншої держави або групи держав на територію України, а також окупація або анексія частини території України;

блокада портів, узбережжя або повітряного простору, порушення комунікацій України збройними силами іншої держави або групи держав;

напад збройних сил іншої держави або групи держав на військові сухопутні, морські чи повітряні сили або цивільні морські чи повітряні флоти України;

засилання іншою державою або від її імені озброєних груп регулярних або нерегулярних сил, що вчиняють акти застосування збройної сили проти України, які мають настільки серйозний характер, що це рівнозначно переліченим в абзацах п'ятому — сьомому цієї статті діям, у тому числі значна участь третьої держави у таких діях;

дії іншої держави (держав), яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження третьої держави, використовувалася цією третьою державою (державами) для вчинення дій, зазначених в абзацах п'ятому — восьмому цієї статті;

застосування підрозділів збройних сил іншої держави або групи держав, які перебувають на території України відповідно до укладених з Україною міжнародних договорів, проти третьої держави або групи держав, інше порушення умов, передбачених такими договорами, або продовження перебування цих підрозділів на території України після припинення дії зазначених договорів;

особливий період — період функціонування органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, органів місцевого самоврядування, органів управління у справах цивільної оборони і сил цивільної оборони, а також галузей національної економіки, підприємств, установ та організацій, який настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні, або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій;

воєнний стан — це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень;

військове формування — створена відповідно до законодавства України сукупність військових об'єднань, з'єднань і частин та органів управління ними, які комплектуються військовослужбовцями і призначені для оборони України, захисту її суверенітету, державної незалежності і національних інтересів, територіальної цілісності і недоторканності у разі збройної агресії, збройного конфлікту чи загрози нападу шляхом безпосереднього ведення воєнних (бойових) дій;

підрозділ збройних сил іншої держави (далі — підрозділ збройних сил) — військове формування іноземної держави, що має постійну чи тимчасову організацію, належить до сухопутних (наземних), морських, повітряних або спеціальних військ (сил) цієї держави, оснащене легкою зброєю чи важкою бойовою технікою, яка підпадає під дію Договору про звичайні збройні сили в Європі, перебуває під командуванням особи, відповідальної перед своєю державою і законами України за поведінку своїх підлеглих, які зобов'язані дотримуватися внутрішньої дисципліни, законів України, норм міжнародного права, та яке направляється в Україну з конкретною метою, визначеною міжнародним договором України;

військове командування — Генеральний штаб Збройних Сил України, командування видів Збройних Сил України, оперативні командування, командування військових об'єднань, з'єднань, частин Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань;

органи військового управління — Міністерство оборони України, інші центральні органи виконавчої влади, що здійснюють керівництво військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, Генеральний штаб Збройних Сил України, інші штаби, командування, управління, постійні чи тимчасово утворені органи у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, призначені для виконання функцій з управління, в межах їх компетенції, військами (силами), об'єднаннями, з'єднаннями, військовими частинами, військовими навчальними закладами, установами та організаціями, які належать до сфери управління зазначених центральних органів виконавчої влади, а також військові комісаріати, що забезпечують виконання законодавства з питань загального військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації.

Стаття 2. Основи оборони України

Оборона України базується на готовності та здатності органів державної влади, усіх ланок воєнної організації України, органів місцевого самоврядування, Цивільної оборони України, національної економіки до переведення, при необхідності, з мирного на воєнний стан та відсічі збройній агресії, ліквідації збройного конфлікту, а також готовності населення і території держави до оборони.

Правовою основою оборони держави є Конституція України, цей Закон, інші законодавчі акти України та відповідні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Для організації оборони держави Президент України за поданням Кабінету Міністрів України затверджує військово-адміністративний поділ території України.

З метою запобігання збройній агресії та збройному конфлікту, забезпечення національних інтересів і реалізації власної воєнної політики Україна, дотримуючись норм відповідальної і заснованої на співробітництві поведінки в галузі безпеки, бере участь у міжнародних системах безпеки та міжнародному співробітництві у сфері оборони на підставі міжнародних договорів України та в порядку і на умовах, визначених законодавством України.

Визначаючи способи забезпечення власної безпеки у процесі підготовки держави до оборони та під час воєнних дій, Україна додержується принципів і норм міжнародного права, враховує законні інтереси безпеки інших держав.

Фінансування потреб національної оборони держави здійснюється виключно за рахунок Державного бюджету України в обсягах, розмір яких визначається щорічно Законом України «Про Державний бюджет України», які забезпечують належне виконання завдань оборони, але не менше трьох відсотків від запланованого обсягу валового внутрішнього продукту.

Стаття 3. Підготовка держави до оборони

Підготовка держави до оборони в мирний час включає:

прогнозування та оцінку воєнної небезпеки і воєнної загрози;

здійснення заходів у зовнішньополітичній сфері, спрямованих на запобігання збройному конфлікту та відсіч збройній агресії;

формування та реалізацію воєнної, воєнно-економічної, військово-технічної та військово-промислової політики держави;

удосконалення структури, уточнення завдань і функцій Збройних Сил України та інших військових формувань, забезпечення необхідної чисельності їх особового складу, а також їх розвиток, підготовка і підтримання на належному рівні боєздатності, бойової та мобілізаційної готовності до оборони держави, планування їх застосування;

розвиток військово-промислового комплексу, створення сприятливих умов для мобілізаційного розгортання галузей національної економіки з метою виробництва озброєння, військової техніки і майна в необхідних обсягах;

забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів підготовленими кадрами, озброєнням, військовою та іншою технікою, продовольством, речовим майном, іншими матеріальними та фінансовими ресурсами;

розвиток військово-технічного співробітництва з іншими державами з метою забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів озброєнням, військовою технікою і майном, які не виробляються в Україні;

підготовку національної економіки, території, органів державної влади, органів військового управління, органів місцевого самоврядування, а також населення до дій в особливий період;

створення державного матеріального резерву та резервних фондів грошових коштів;

забезпечення охорони державного кордону України;

військово-патріотичне виховання громадян України, підготовку молоді до служби в Збройних Силах України, забезпечення престижу військової служби;

забезпечення розвитку воєнної науки, формування науково-технічного і технологічного набутку для створення високоефективних засобів збройної боротьби;

захист інформаційного простору України та її входження у світовий інформаційний простір, створення розвинутої інфраструктури в інформаційній сфері;

забезпечення відкритого та демократичного цивільного контролю у сфері оборони в порядку, визначеному законодавством, та дотримання вимог щодо збереження державної таємниці;

інші заходи, що впливають на стан обороноздатності держави.

Стаття 4. Відсіч збройній агресії проти України

У разі збройної агресії проти України або загрози нападу на Україну Президент України приймає рішення про загальну або часткову мобілізацію, введення воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, застосування Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, подає його Верховній Раді України на схвалення чи затвердження, а також вносить до Верховної Ради України подання про оголошення стану війни.

Органи державної влади та органи військового управління, не чекаючи оголошення стану війни, вживають заходів для відсічі агресії. На підставі відповідного рішення Президента України Збройні Сили України разом з іншими військовими формуваннями розпочинають воєнні дії.

З моменту оголошення стану війни чи фактичного початку воєнних дій настає воєнний час, який закінчується у день і час припинення стану війни.

Розділ II. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ, ОБОВ'ЯЗКИ ПОСАДОВИХ ОСІБ, ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ У СФЕРІ ОБОРОНИ

Стаття 5. Верховна Рада України

Верховна Рада України в межах повноважень, визначених Конституцією України, здійснює законодавче регулювання питань сфери оборони.

Стаття 6. Президент України

Президент України здійснює повноваження у сфері оборони відповідно до Конституції України.

Президент України як Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України у межах повноважень, визначених Конституцією України, видає укази, розпорядження, директиви і накази з питань оборони.

Стаття 7. Рада національної безпеки і оборони України

Рада національної безпеки і оборони України координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері оборони в межах повноважень, визначених Конституцією України та Законом України «Про Раду національної безпеки і оборони України».

Стаття 8. Ставка Верховного Головнокомандувача

Для забезпечення стратегічного керівництва Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами в особливий період може створюватися Ставка Верховного Головнокомандувача як вищий колегіальний орган воєнного керівництва обороною держави у цей період.

Пропозиції про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача, її персонального складу та граничної чисельності подаються Радою національної безпеки і оборони України на розгляд Президенту України і вводяться в дію Указом Президента України. Положення про Ставку Верховного Головнокомандувача затверджує Президент України.

Стаття 9. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері оборони

Кабінет Міністрів України:

забезпечує в межах своєї компетенції державний суверенітет України, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України у сфері оборони держави;

визначає потреби в оборонних витратах, забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України щодо фінансування заходів у сфері оборони у визначених обсягах;

організовує розроблення і виконання державних програм розвитку Збройних Сил України, інших військових формувань та розвитку озброєння і військової техніки, інших програм (планів) з питань оборони;

здійснює передбачені законодавством заходи щодо формування, розміщення, фінансування та виконання державного оборонного замовлення на поставку (закупівлю) продукції, виконання робіт, надання послуг для потреб Збройних Сил України, інших військових формувань;

встановлює порядок надання Збройним Силам України, іншим військовим формуванням у користування державного майна, в тому числі земельних (водних) ділянок, інших природних, енергетичних ресурсів, фондів, майна і послуг, використання повітряного і водного простору, морських і річкових портів, аеропортів та аеродромів (посадочних майданчиків), засобів зв'язку і радіочастотного ресурсу, комунікацій, інших об'єктів інфраструктури держави, навігаційної, топогеодезичної, метеорологічної, гідрографічної та іншої інформації, ведення геодезичних і картографічних робіт, необхідних для належного виконання покладених на ці органи функцій та завдань, як на платній, так і безоплатній основі, у грошовій та інших формах розрахунків;

здійснює загальнодержавні заходи щодо забезпечення живучості об'єктів національної економіки та державного управління у воєнний час;

забезпечує комплектування особовим складом Збройних Сил України та інших військових формувань, здійснює заходи, пов'язані з підготовкою та проведенням призову громадян України на строкову військову службу;

здійснює згідно із законодавством України заходи з мобілізаційної підготовки та мобілізації, створення державного матеріального резерву, резервного фонду грошових коштів, інших резервів для забезпечення потреб оборони держави;

організовує підготовку населення і території держави до оборони;

вирішує питання щодо врегулювання діяльності місцевих органів військового управління (військових комісаріатів), допризовної та призовної підготовки, підготовки призовників з військово-технічних спеціальностей, ведення військового обліку військовозобов'язаних і призовників, виконання військово-транспортного обов'язку;

встановлює відповідно до закону порядок і терміни повного відшкодування вартості об'єктів права приватної власності, що згідно із законом відчужувалися у зв'язку із здійсненням заходів правового режиму воєнного стану;

утворює, реорганізовує, ліквідовує науково-дослідні установи Збройних Сил України, інших військових формувань і військові навчальні заклади та військові кафедри (відділення, факультети) інших державних вищих навчальних закладів;

забезпечує реалізацію права на соціально-економічний захист військовослужбовців та осіб, звільнених у запас або у відставку, членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження військової служби або потрапили в полон у ході бойових дій (війни) чи під час участі в міжнародних миротворчих операціях;

здійснює у визначених законом випадках регулювання господарської діяльності у Збройних Силах України та інших військових формуваннях;

встановлює відповідно до закону порядок реалізації та утилізації озброєння, військової техніки, іншого майна Збройних Сил України та інших військових формувань і правоохоронних органів, а також утилізації металобрухту, який утворився в них;

забезпечує здійснення передбачених законодавством заходів щодо цивільної оборони України, надання військової допомоги іншим державам, направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав, допуску та умов перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України та участі України в міжнародних миротворчих операціях;

контролює виконання законів у сфері оборони, здійснює відповідно до законів інші заходи щодо забезпечення обороноздатності України, координує і контролює їх виконання та несе, в межах своїх повноважень, відповідальність за забезпечення оборони України.

Стаття 10. Основні функції Міністерства оборони України

Міністерство оборони України як центральний орган виконавчої влади забезпечує проведення в життя державної політики у сфері оборони, функціонування, бойову та мобілізаційну готовність, боєздатність і підготовку Збройних Сил України до здійснення покладених на них функцій і завдань.

Міністерство оборони України:

бере участь у формуванні та реалізації державної політики з питань оборони і військового будівництва, підготовці проектів Концепції (основ державної політики) національної безпеки України, Воєнної доктрини України, законодавчих та інших нормативних актів у сфері оборони, забезпечує їх виконання у Збройних Силах України, у встановленому порядку координує діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування щодо підготовки держави до оборони;

провадить розвідувальну та інформаційно-аналітичну діяльність в інтересах національної безпеки та оборони держави, бере участь в аналізі воєнно-політичної обстановки та визначенні рівня воєнної загрози національній безпеці України;

забезпечує належний рівень боєздатності, укомплектованості, бойової та мобілізаційної готовності і підготовки Збройних Сил України;

бере участь у формуванні оборонного бюджету, звітує перед Кабінетом Міністрів України про використання виділених коштів;

проводить державну військову кадрову політику, забезпечує розвиток військової освіти і науки, зміцнення дисципліни, правопорядку та виховання особового складу;

бере участь у забезпеченні функціонування національної економіки та державного управління в особливий період, у плануванні мобілізаційної підготовки її галузей та контролі за підготовкою підприємств, установ та організацій усіх форм власності до виконання мобілізаційних завдань та за їх виконанням;

виступає, відповідно до визначених Генеральним штабом Збройних Сил України потреб, вимог та пріоритетів, замовником із державного оборонного замовлення на розроблення, виробництво, постачання, ремонт, знищення та утилізацію озброєння, військової техніки, військового майна і металобрухту, виконання робіт і надання послуг, а також на поставку матеріальних цінностей до мобілізаційного резерву Збройних Сил України;

здійснює управління переданим Міністерству оборони України військовим майном і майном підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління;

організовує накопичення озброєння, військової техніки, інших матеріальних ресурсів у непорушному запасі та мобілізаційному резерві, а також створення резерву військовонавчених людських ресурсів;

забезпечує комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань особовим складом, здійснює разом з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування заходи щодо підготовки громадян до військової служби, їх призову на військову службу або прийняття на військову службу за контрактом, при мобілізації, звільнення в запас військовослужбовців, які вислужили встановлені строки служби та у разі демобілізації, а також забезпечує їх відповідні права і свободи;

здійснює заходи, спрямовані на реалізацію соціально-економічних і правових гарантій військовослужбовцям, членам їх сімей та працівникам Збройних Сил України, особам, звільненим у запас або відставку, а також членам сімей військовослужбовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження військової служби або потрапили в полон у ході бойових дій (війни) чи під час участі в міжнародних миротворчих операціях;

забезпечує реалізацію заходів демократичного цивільного контролю за Збройними Силами України;

здійснює в межах своєї компетенції військове і військово-технічне співробітництво з відповідними державними органами інших держав;

забезпечує виконання рішень про участь підрозділів Збройних Сил України в міжнародних миротворчих операціях та надання військової допомоги іншим державам, направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав, допуск та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України;

забезпечує взаємовідносини Збройних Сил України з державними органами, громадськими організаціями та громадяна-

ми, реалізує інші повноваження, що випливають з цього та інших законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України у сфері оборони.

Положення про Міністерство оборони України затверджує Президент України за поданням Кабінету Міністрів України.

Порядок організації розвідувальної діяльності в інтересах оборони держави визначається законом.

Стаття 11. Основні функції Генерального штабу Збройних Сил України

Генеральний штаб Збройних Сил України є головним військовим органом з планування оборони держави, управління застосуванням Збройних Сил України, координації та контролю за виконанням завдань у сфері оборони органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, та правоохоронними органами у межах, визначених цим Законом, іншими законами України і нормативно-правовими актами Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Генеральний штаб Збройних Сил України в особливий період є робочим органом Ставки Верховного Головнокомандувача.

Генеральний штаб Збройних Сил України:

прогнозує тенденції розвитку форм і способів воєнних дій та засобів збройної боротьби, бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері оборони, стратегії воєнної безпеки, обгрунтовує напрями розвитку Збройних Сил України;

здійснює стратегічне планування застосування Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів для оборони держави;

визначає потреби в особовому складі, озброєнні, військовій техніці, матеріально-технічних, енергетичних, фінансових, інформаційних ресурсах, продовольстві, земельних і водних ділянках, комунікаціях, фондах та майні, необхідних для належного виконання завдань Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями, контролює повноту і якість їх отримання;

здійснює керівництво у сфері оборони та забезпечення громадського порядку в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан у межах, визначених відповідним законом;

бере участь у створенні та контролює стан системи управління державою в особливий період;

доводить до Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів, а в особливий період — і до міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, рад оборони Автономної Республіки Крим та областей директиви і накази Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України з питань оборони, організовує їх виконання і здійснює контроль за їх реалізацією;

бере участь в організації та контролює підготовку системи зв'язку, комунікацій і в цілому території держави до оборони;

бере участь у розробці мобілізаційного плану держави, контролює стан мобілізаційної підготовки державних органів, органів місцевого самоврядування, галузей економіки, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та виконання ними мобілізаційних завдань в особливий період;

організовує стратегічне розгортання Збройних Сил України та інших військових формувань, взаємодію з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, радами оборони Автономної Республіки Крим та областей під час виконання завдань оборони держави;

бере участь в організації використання та контролю за повітряним, водним і інформаційним простором держави та здійснює його в особливий період;

здійснює контроль за станом бойової та мобілізаційної готовності і боєздатності органів управління, з'єднань, частин, установ і організацій військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів, призначених для підпорядкування органам військового управління в особливий період та для виконання завдань територіальної оборони;

організовує комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань військовослужбовцями, призов громадян на строкову військову службу, навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, накопичення військовонавчених людських ресурсів;

проводить розвідувальну та інформаційно-аналітичну діяльність в інтересах підтримання у готовності і бойового застосування Збройних Сил України, для чого має у своєму складі відповідний структурний підрозділ;

організовує підготовку Збройних Сил України до виконання покладених на них завдань, здійснює координацію і контроль підготовки інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів до виконання завдань з оборони України;

організовує використання національної системи зв'язку в інтересах оборони, здійснює відповідно до закону управління та регулювання в сфері використання радіочастотного ресурсу, виділеного для цілей оборони;

організовує застосування засобів державного розпізнавання у державних органах, Збройних Силах України, інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, використання цих засобів на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності;

планує та здійснює контроль за військовими перевезеннями всіх видів у державі в особливий період, а також перевезеннями, здійснюваними для Збройних Сил України у мирний час;

забезпечує згідно з міжнародними договорами у галузі роззброєння та контролю над озброєннями інспекційну діяльність на території України та поза її межами, збирає, опрацьовує інформацію та повідомлення відповідно до цих міжнародних договорів незалежно від підлеглості об'єктів інспектування;

реалізує інші повноваження, що випливають з цього та інших законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України.

Генеральний штаб Збройних Сил України організовує свою діяльність відповідно до Положення, яке затверджує Президент України.

Стаття 12. Завдання інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів

Участь в обороні держави разом із Збройними Силами України беруть у межах своїх повноважень також Прикордонні війська України, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, війська Цивільної оборони України, інші військові формування, утворені відповідно до законів України, а також відповідні правоохоронні органи.

Діяльність і управління іншими військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, та правоохоронними органами, які відповідно до своїх повноважень беруть участь в обороні держави, здійснюються згідно із законодавством.

Інші військові формування, утворені відповідно до законів України, та відповідні правоохоронні органи:

узгоджують з Генеральним штабом Збройних Сил України їх програми розвитку в частині, що стосується оборони держави, а також плани підготовки їх органів управління, з'єднань і частин, призначених для підпорядкування органам військового управління в особливий період та виконання завдань територіальної оборони;

здійснюють під керівництвом Генерального штабу Збройних Сил України планування застосування органів управління, з'єднань і частин, призначених для підпорядкування органам військового управління Збройних Сил України в особливий період та виконання завдань територіальної оборони, надають Генеральному штабу Збройних Сил України необхідну для цієї роботи інформацію;

здійснюють разом із Збройними Силами України підготовку та забезпечують готовність до спільних дій з метою оборони, беруть участь у створенні єдиної системи управління та всебічного забезпечення на особливий період; узгоджують з Генеральним штабом оперативно-стратегічні вимоги до озброєння та військової техніки, військово-технічного майна, його якісні та кількісні показники, спільно з Міністерством оборони України розробляють державну програму розвитку озброєння і військової техніки та формують державне оборонне замовлення;

узгоджують з Міністерством оборони України програми підготовки військових кадрів, вживають заходів щодо оптимізації системи військової освіти;

беруть участь у підготовці громадян України до військової служби, в тому числі допризовній підготовці молоді, підготовці призовників з військово-технічних спеціальностей, забезпеченні призову на строкову військову службу, навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори і під час мобілізації, а також у військово-патріотичному вихованні громадян України;

забезпечують здійснення відповідних заходів щодо підготовки території України до оборони;

беруть участь у виконанні завдань територіальної оборони, сприяють забезпеченню правового режиму воєнного стану;

сприяють Збройним Силам України у виконанні ними завдань, здійснюють їх пріоритетне забезпечення та інші повноваження у сфері оборони України згідно із законодавством.

В особливий період відповідним органам військового управління Збройних Сил України підпорядковуються визначені в установленому порядку Генеральним штабом Збройних Сил України органи управління, з'єднання, частини та установи інших військових формувань.

Стаття 13. Діяльність інших центральних органів виконавчої влади у сфері оборони

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади у взаємодії з Міністерством оборони України у межах своїх повноважень:

організовують і забезпечують виконання законодавства у сфері оборони, сприяють Збройним Силам України у виконанні ними завдань, здійснюють їх належне забезпечення за напрямами діяльності;

узгоджують з Генеральним штабом Збройних Сил України та забезпечують проведення заходів щодо розвитку системи зв'язку, шляхів, транспорту, інших об'єктів інфраструктури і території держави та підготовки своїх галузей до оборони, забезпечують їх територіальну оборону в межах своїх повноважень;

забезпечують за замовленням Міністерства оборони України, інших центральних органів виконавчої влади, що здійснюють керівництво військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, та правоохоронними органами, підготовку офіцерів запасу у вищих навчальних закладах, які належать до сфери їх управління;

планують, організовують і контролюють виконання заходів з мобілізаційної підготовки відповідних органів управління, установ, організацій і підприємств усіх форм власності відповідних галузей національної економіки, створюють і утримують визначені Кабінетом Міністрів України резерви матеріальних і фінансових ресурсів;

організовують роботу, пов'язану з військово-патріотичним вихованням громадян України, надають допомогу громадським організаціям, діяльність яких спрямована на зміцнення обороноздатності держави та військово-патріотичне виховання громадян України;

беруть участь у формуванні та реалізації державних програм розвитку Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів, розвитку озброєння і військової техніки, інших програм (планів) з питань оборони;

узгоджують з Генеральним штабом Збройних Сил України питання використання повітряного, водного та інформаційного простору держави;

організовують розроблення та виконання програм із створення нових і модернізації наявних зразків озброєння та військової техніки, військового майна, створення виробничих потужностей для їх випуску, набуття досвіду у сфері науки, техніки і технологій та впровадження його у виробництво оборонної продукції;

забезпечують виконання державного оборонного замовлення;

забезпечують виконання законодавства про соціально-економічний захист громадян України у зв'язку з проходженням військової служби;

здійснюють згідно із законодавством інші повноваження у сфері оборони України.

Функції органів, які проводять розвідувальну та інформаційно-аналітичну діяльність в інтересах національної безпеки, визначаються Положенням про ці органи, яке затверджується Президентом України.

Стаття 14. Діяльність Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у сфері оборони

Рада міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, забезпечуючи на відповідній території виконання підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, посадовими особами і громадянами Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади з питань оборони:

організовують і виконують завдання територіальної оборони;

вирішують питання організації цивільної оборони, виконання органами управління у справах цивільної оборони покладених на них завдань;

організовують надання підприємствами, установами та організаціями комунально-побутових послуг і ресурсів, виробництво та постачання продукції, електро- і теплоенергії Збройним Силам України та іншим військовим формуванням на договірних засадах;

надають у визначеному законодавством порядку частинам, підприємствам, установам та організаціям і навчальним закладам Збройних Сил України та іншим військовим формуванням службові приміщення і житлову площу як у мирний, так і у воєнний час;

організовують військовий облік і підготовку громадян України до військової служби, в тому числі допризовну підготовку молоді, підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей та військово-патріотичного виховання, забезпечують їх призов на строкову військову службу, навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори і під час мобілізації;

виконують передбачені законодавством заходи щодо мобілізаційної підготовки та проведення мобілізації на відповідній території, у тому числі здійснення контролю за станом мобілізаційної готовності підприємств, установ та організацій, що є об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах і перебувають в управлінні районних і обласних рад або належать до майна Автономної Республіки Крим чи підприємств, установ та організацій усіх форм власності, які в установленому порядку залучаються ними до виконання мобілізаційних завдань (замовлень);

реалізують право на соціально-економічний та соціально-правовий захист військовослужбовців та осіб, звільнених у запас або у відставку, членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження військової служби або потрапили в полон у ході бойових дій (війни) чи під час участі в міжнародних миротворчих операціях;

здійснюють інші повноваження в галузі оборонної роботи, передбачені законодавством.

В особливий період для керівництва виконанням на відповідній території заходів щодо оборони України рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних державних адміністрацій утворюються рада оборони Автономної Республіки Крим і ради оборони областей. Положення про раду оборони Автономної Республіки Крим і ради оборони областей затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері оборони

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у галузі оборонної роботи забезпечують:

підготовку громадян до військової служби, а також загальне військове навчання у воєнний час;

приписку громадян до призовних дільниць, військовий облік військовозобов'язаних і призовників;

призов громадян на строкову військову службу;

направлення громадян на навчальні (або перевірочні) і спеціальні збори;

організацію та участь у здійсненні на відповідній території заходів, пов'язаних з мобілізаційною підготовкою, територіальною та цивільною обороною;

бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час;

проведення мобілізації людських, транспортних та інших ресурсів в особливий період;

здійснення контролю за використанням і охороною наданих у встановленому порядку для потреб оборони земельних, водних та інших природних ресурсів згідно із законодавством;

вирішення згідно із законодавством питань, пов'язаних з наданням частинам, установам, навчальним закладам Збройних Сил України та іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, та правоохоронним органам службових приміщень і житлової площі, інших об'єктів, здійсненням контролю за їх використанням, наданням комунально-побутових та інших послуг;

організацію виробництва і поставки військам підприємствами та організаціями, що належать до комунальної власності, замовленої продукції, енергетичних та інших ресурсів;

сприяння у підтриманні відповідного режиму в прикордонній смузі та у контрольованих прикордонних районах;

проведення заходів щодо військово-патріотичного виховання громадян України;

здійснення інших повноважень у галузі оборонної роботи, передбачених законами.

Стаття 16. Завдання підприємств, установ та організацій і обов'язки їх посадових осіб у сфері оборони

Підприємства, установи та організації усіх форм власності:

виконують державні оборонні замовлення, в тому числі проводять наукові дослідження та виконують розробки у сфері оборони, створюють і підтримують у готовності мобілізаційні потужності, зберігають матеріальні цінності мобілізаційного резерву;

здійснюють на договірних засадах виробництво і поставки Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, та правоохоронним органам продукції, виконують інші роботи, надають комунально-побутові та інші послуги, що не входять у державне оборонне замовлення;

здійснюють згідно із законодавством заходи щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації;

забезпечують та беруть участь у здійсненні заходів цивільної оборони.

Посадові особи підприємств, установ та організацій усіх форм власності:

виконують передбачені законодавством обов'язки у сфері оборони;

сприяють забезпеченню ведення персонального військового обліку військовозобов'язаних і призовників, їх підготовці до військової служби, призову на строкову військову службу, навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори і під час мобілізації, створенню працівникам належних умов для виконання ними військового обов'язку згідно із законодавством, забезпечують здійснення заходів з їх військово-патріотичного виховання;

несуть відповідальність за підготовку підприємств, установ та організацій до виконання мобілізаційних завдань, збереження матеріальних цінностей мобілізаційного резерву;

забезпечують виробництво оборонної продукції та постачання її за призначенням у встановлені строки та за визначеною номенклатурою, а також виконання робіт, надання послуг.

Стаття 17. Права та обов'язки громадян України у сфері оборони

Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов'язком громадян України.

Громадяни України чоловічої статі, придатні до проходження військової служби за станом здоров'я і віком, а жіночої статі — також за відповідною фаховою підготовкою, повинні виконувати військовий обов'язок згідно із законодавством.

Громадяни проходять військову службу та виконують військовий обов'язок у запасі відповідно до законодавства.

Громадяни, які проходять державну військову службу у Збройних Силах України, при виконанні обов'язків служби носять військову форму одягу, їм довічно встановлюються законом військові звання. Порядок позбавлення військового звання визначається законом.

В умовах воєнного стану відповідно до закону допускається примусове вилучення приватного майна та відчуження об'єктів права приватної власності громадян з наступним повним відшкодуванням їх вартості у порядку та терміни, встановлені Кабінетом Міністрів України.

Громадяни України в установленому законом порядку можуть створювати громадські організації для сприяння зміцненню оборони держави.

Розділ III. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОБОРОНА. ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА

Стаття 18. Територіальна оборона України

Територіальна оборона України є системою загальнодержавних воєнних і спеціальних заходів, що здійснюються в особливий період із завданнями:

охорони та захисту державного кордону;

забезпечення умов для надійного функціонування органів державної влади, органів військового управління, стратегічного (оперативного) розгортання військ (сил);

охорони та оборони важливих об'єктів і комунікацій;

боротьби з диверсійно-розвідувальними силами, іншими озброєними формуваннями агресора та антидержавними незаконно утвореними озброєними формуваннями;

організації та здійснення евакуаційних заходів;

проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у небезпечних районах; захисту населення від наслідків воєнних дій, аварій (руйнувань), зумовлених застосуванням засобів ураження, терористичними актами та диверсіями;

підтримання правового режиму воєнного стану.

Територіальну оборону на всій території України організовує Генеральний штаб Збройних Сил України, на території Автономної Республіки Крим, областей, у містах Києві та Севастополі — відповідно Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голова обласної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації.

Безпосереднє керівництво територіальною обороною країни покладається на заступника Міністра оборони України — командувача Сухопутних військ Збройних Сил України.

До виконання завдань територіальної оборони в межах їх повноважень залучаються Збройні Сили України, інші військові формування, утворені відповідно до законів України, органи внутрішніх справ, органи управління у справах цивільної оборони, сили і засоби цивільної оборони та відповідні правоохоронні органи.

Основні завдання, заходи щодо підготовки та ведення територіальної оборони, повноваження Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, військових формувань та основи їх взаємодії визначаються Положенням про територіальну оборону України, яке затверджує Президент України.

Стаття 19. Цивільна оборона України

Цивільна оборона України є державною системою органів управління, сил та засобів, що створюється для організації та забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру.

Завдання та організація цивільної оборони визначаються законодавством.

Розділ IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОБОРОНУ УКРАЇНИ

Стаття 20. Відповідальність за порушення законодавства про оборону України

Посадові особи і громадяни, винні у порушенні законодавства та інших нормативно-правових актів у сфері оборони України, несуть відповідальність згідно із законом.

Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України в шестимісячний термін:

подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що випливають з цього Закону;

розробити і затвердити відповідні нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону».

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
5 жовтня 2000 року.
№ 2020-III.

Бюджет-2001: освіченість чи економія на освіченості?

Дуже важливим і складним етапом для освіти став початок 2000—2001 навчального року. Далеко не риторичним напередодні першого вересня було суспільно значуще питання щодо виконання урядом обіцяної виплати заборгованості педагогічним працівникам.

Тепер громадськість приєдналася до дискусії щодо реформування української освіти у зв'язку з переходом на 12-річну загальну середню освіту, необхідності шляхів підвищення її якості, збільшення тривалості як загальносвітової тенденції. Природно, що ці проблеми, як і питання комп'ютеризації, нової системи оцінювання знань, режиму занять, мотиваційної ролі золотих і срібних медалей, перспективи розвитку сільської школи і дошкілля, моделі громадянського виховання молоді, вийшли далеко за межі відомчого інтересу. Адже у цій сфері задіяні як суб'єкти навчально-виховного процесу близько 10 млн. осіб, і важливо, щоб суспільство, а головне — влада, від якої залежить прийняття оптимальних рішень політичного і функціонального характеру, дедалі більше усвідомлювали, що освіта, освіченість, інтелект, вихованість молоді — невід'ємні умови стабільного і прогресивного розвитку України. Таке розуміння сьогодні підкріплюється достатньою кількістю декларацій, ідей, інновацій, потенціалом здібних педагогів, управлінців освіти, вчених. Принципово важливо, що є і політична основа з ключових проблем розвитку української освіти — послання Президента до Верховної Ради України «Україна: поступ XXI століття. Стратегія економічного та соціального розвитку на 2000—2004 роки», а також законодавча база на рівні законів («Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» тощо), що відповідає конституційним основам.

Проте для того, щоб органи державної влади визнали освіту пріоритетом державної політики, потрібна насамперед якісна і кількісна зміна бюджетної позиції. Загалом це означає, що державний бюджет на 2001 та наступні роки характеризується сталим фінансуванням освіти відповідно до ст. 61 Закону України «Про освіту». Доопрацьований фахівцями проект має передбачити збільшення видаткової частини консолідованого бюджету на освіту майже на 2 млрд. гривень. До того ж гадаю, що найскладнішим, як і в попередні роки, буде введення в дію статті 57 Закону України «Про освіту» (з урахуванням: підвищення посадових окладів педагогічним і науково-педагогічним працівникам, надбавки за вислугу років). На це слід виділити більш як 1800 млн. гривень, а тому прогнозується певна опозиція з боку окремих державних фінансових інституцій. Комітет Верховної Ради з питань освіти і науки зобов'язаний відстоювати саме цю позицію, оскільки опирається на два незаперечні аргументи — закон і Розпорядження Президента від 23 травня 2000 року № 203. Адже сьогодні середній місячний заробіток вчителя становить 142—147 гривень, а в окремих областях — 128 грн., наукового працівника — 263, а завідуючі частини відомчих дошкільних закладів на селі отримують 35 грн. Тому, якщо хочемо зберегти надію на прогрес і стабільність в Україні, треба розв'язати питання щодо 280 грн. для вчителя і 500 грн. для науковця — як середню зарплату. Це — рівень відповідальності Верховної Ради і уряду. Найоптимальніші проекти реформи освіти не дадуть бажаного результату, доки матимемо соціально незахищеного педагога, науковця, приниженого і беззарплатного, який не те що неспроможний використовувати Інтернет, а й навіть придбати фаховий журнал, книгу чи освітянську газету. Закладена негативна особистісна концепція позбавлятиме формування мотиваційної сфери, а суспільна свідомість і дія не будуть налаштовані на переважаючий розвиток освіти як основи економічного, культурного, інтелектуального розвитку особи й держави.

У разі позитивного ставлення до освіти ця реалізована позиція матиме, зважаючи на найближчу перспективу, й економічно-соціальний ефект. Адже не лише стабілізуватиме суспільну ситуацію, а й передусім сприятиме подоланню однієї із найболючіших проблем часу — «міграції розуму» не тільки з освітянсько-наукової сфери, але й з України.

Зрозуміло, що додаткові витрати потребуватимуть додаткових джерел надходжень до бюджету, прискіпливої уваги з боку держави до тих політиків, бізнесменів, чиновників і депутатів, від яких більше, аніж цього потребує суспільство, «пахне» нафтою, газом спиртом і димом підприємств сумнівної приватизації.

Потрібно також створити такі економічні механізми, щоб стимулювати участь фірм, підприємств у розвитку установ освіти, залучати їх ресурси для підготовки кадрів, звільнити від податку на прибуток та інших видів податків навчально-виробничу діяльність та освітні послуги, а також на рівні закону звільнити від оподаткування господарську та комерційну діяльність установ НАН України та інші державні академії. Важко погодитися з реальністю пріоритетного розвитку освіти, коли навіть праця інваліда-школяра, сиріт, дітей з фізичними, психічними вадами, інтернатні заклади оподатковуватимуться. Адже слід визнати гуманним і логічним підхід багатьох держав, які найбільшу суспільну увагу приділяють дітям, інвалідам, пенсіонерам.

Практика останніх років свідчить, що посилення соціальної напруги зумовлене не лише проблемою невиплат заробітної плати в багатьох областях України, а й недофінансуванням низки важливих статей, які мають бути захищеними, зокрема, забезпечення виплат, стипендій (а це близько 19 млн. грн.) чи пільговий проїзд учнів та студентів (близько 100 млн. грн.). Гадаю, доцільніше було б конкретно визначитися щодо цих проблем на рівні бюджетного рішення, аніж потім поспіхом вкотре розглядати це питання у Верховній Раді та приймати відповідні постанови на рівні Кабінету Міністрів.

Не була достатньо обгрунтованою на початку пропозиція щодо кредитування навчання у системі вищої освіти, де поза державним замовленням у минулому навчальному році здобував освіту кожний восьмий студент. 5 млн. гривень практично може задовольнити в середньому лише близько 2 тисяч студентів, та й то торішнього набору. Тим паче що є спеціальності і факультети, навчання на яких дорожче за пропорцію 1 до 6. Тому є нагальна необхідність, щоб у державі була розроблена нормативно-правова база, яка регулювала б цю сферу відносин і посилила соціальну захищеність майбутніх і нинішніх студентів та їхніх сімей, а в цьому бюджеті закласти не менше 10 млн. грн.

Звичайно, ці бюджетні видатки неоднакові за своїми розмірами і характером соціального призначення, але всі вони, з огляду на нинішні реалії, є дуже значними. Тому вважаю неприйнятними ті пропозиції, що направлені на зменшення кількості бюджетно-фінансових статей і концентрацію зусиль на пріоритетних напрямах, зокрема інформатизацію освіти.

Щодо комп'ютеризації в освітній сфері, то спочатку потрібно виділити на це у новому бюджетному році близько 50 млн. гривень. І якщо у Києві за рахунок міського бюджету вирішено надати 5 млн. гривень, то більшість областей, де стан комп'ютеризації значно гірший, ніж у столиці, такої можливості не має. Оскільки на регіони, напевно, буде покладено завдання забезпечити з місцевих бюджетів додатково 1,3 млрд. грн. на введення в дію статті 57 Закону України «Про освіту», доречним було б змінювати поступово ідеологію бюджетної політики «центр—регіони».

Разом з тим інформатизація навчального середовища як складової освітньої системи є можливою лише за умов використання сучасних телекомунікаційних і комп'ютерних засобів. Ця проблема, попри її актуальність, не нова. Адже більш як 15 років тому були прийняті рішення на найвищому рівні щодо комп'ютеризації освіти. За цей час проведено чималу роботу організаційно-навчального, програмно-методичного, наукового, кадрового, матеріально-технічного характеру. І все одно треба констатувати: незважаючи на те, що окремі навчальні заклади України відповідають за змістом інформатизації найвищим світовим стандартам, мають змогу працювати в Інтернеті, видано низку цікавих програм і посібників, отримано визнання за результатами на світових олімпіадах, 90-ті роки характеризує стала тенденція відставання в цьому напрямі від багатьох держав світу. Скажімо, в той час, як у Швеції реалізують завдання отримувати навички у роботі з комп'ютером мало не з трьох років (не кажучи про окремі аспекти фізіологічного, психічного впливу на дитину), а Інтернет має ввійти в кожну сім'ю, в Україні поки що на 6,7 млн. учнів є близько 92 тис. комп'ютерів. Навіть викладання інформатики здебільшого відбувається у так званому безмашинному варіанті, бо один комп'ютер припадає на 75 учнів. Особливо відстає сільська школа, яку забезпечено комп'ютерами переважно першого покоління лише на 20%, до того ж різних типів. За такого стану і наступні покоління не зможуть ефективно працювати у найрізноманітніших сферах інформатизованого суспільства, а наша не лише освітня система, а й економічна не зможуть бути конкурентоспроможними. Незважаючи на те, що створено певну нормативно-правову базу, а 04.02.1998 р. прийнято навіть Закон «Про Концепцію Національної програми інформатизації», реальна ситуація не дає підстави стверджувати, що в Україні є національна стратегія комп'ютерної грамотності, про що свідчить і відсутність коштів, закладених у бюджети різних рівнів упродовж 1998—2000 років. Але самі по собі створені нові пілотні школи, комп'ютерні класи без телекомунікаційного середовища тепер уже малоефективні. Потрібна робота над створенням загальноукраїнської національної Інтернет — навчальної мережі, яка матиме в усіх областях базові центри. Безперечно, що в освіті є надто багато проблем, кожна потребує не лише уваги, а й грошей. І якщо парламент, уряд не зуміють за цих складних умов відшукати кошти для здійснення (оперативно) інформатизації політики, слід очікувати невтішних результатів, що матимуть далеко не відомчий характер.

Серед важливих пріоритетів року нинішнього і наступного на розширеному засіданні колегії Міністерства освіти та науки і на вчительських конференціях, де мені вдалося побувати, називали сільську школу. За останні десятиріччя вона переживала різні реформаторські віяння: від максимальної професіоналізації, коли кожен юнак мав здобути фах механізатора, а дівчина — оператора машинного доїння, створення широкої мережі сільських навчально-виробничих комбінатів і учнівських робочих місць у колгоспах та інших виробничих структурах до централізації і укрупнення шкіл. Потім замість ліквідації малокомплектних шкіл (у ті часи це називалося удосконаленням шкільної мережі) знову повернулися до відродження школи, створюючи навчальні заклади типу «школа—сад», сімейний дитсадок, сільська гімназія і ліцей тощо. Не будьмо однозначними і категоричними в оцінках, адже кожний період у суспільстві мав свою ідеологію і освітянську моду, справжніх реформаторів і псевдо, різні економічні можливості і соціальні потреби. Нині сільська школа переживає нелегкі часи. Вони інші, ніж ті, коли мало не кожна область на рік будувала за рахунок бюджету і коштів місцевих господарств по два десятки шкіл і дошкільних установ, коли було організовано повноцінне учнівське харчування, коли сільські вчителі регулярно отримували зарплату, коли в шкільній бібліотеці були освітянські газети і методичні фахові журнали, коли вели контроль за всеобучем, щоб кожна дитина вчилася, а випускники або продовжували навчання, або працювали, коли удосконалення навчального процесу, варіативні плани, зовнішня і внутрішня диференціація, концепції розвитку національної школи ставали предметом творчого обговорення в колективах. А тепер лише знервовано говорять про комунальні послуги, зарплату, платне навчання. Зрозуміло, що це не ностальгійні роздуми. Було і є по-різному. І сьогодні, у непростий для держави час, чимало сільських шкіл мають добру навчально-матеріальну базу і відповідний рівень знань учнів, які успішно конкурують з кращими міськими школами. Але слід визнати, що сільська школа на загальноукраїнському рівні потребує серйозної державної допомоги. Саме державної, адже стабільного джерела підтримки і розвитку школи з боку колишніх колгоспів та інших сільськогосподарських структур поки що немає. З одного боку (за окремими винятками), господарства не є прибутковими, а навпаки. З другого — у зв'язку з реформуванням земельних відносин і для поліпшення умов господарювання сільськогосподарських підприємств заклади соціально-культурного призначення передають у комунальну власність. Якщо вважати, що витрати і ця допомога оцінювалися приблизно в 130—150 млн. гривень щорічно, то вже тепер, формуючи місцеві бюджети, треба розібратися, наскільки здатні будуть район і сільська рада компенсувати цю скромну, за загальнодержавними мірками, позицію.

За цих умов дедалі актуальнішою стає економіка освіти. По-перше, питома вага енерговитрат і комунальних послуг у підготовці учня, студента зросла за останні роки на один порядок. По-друге, якісних змін потребує мережа навчальних закладів. Стосовно сільської школи, то це передусім доцільність і якість роботи шкіл з малою кількістю дітей. Цю проблему обговорювали на колегії Міністерства освіти і науки, виступав Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко. Було наведено факти на користь підвозу дітей до центральних шкіл, де можна отримати кращі знання. І все ж таке складне питання треба розв'язувати лише на основі комплексного аналізу і в кожному конкретному випадку, враховуючи лише інтереси дітей і батьків. Уніфікований підхід до проблеми закриття малокомплектної школи може завдати непоправної шкоди українському селу. Слід зважити, що забезпеченість сіл закладами освіти — трохи більш як наполовину. Більше трьох тисяч сіл, в яких мешкають до 50 дітей, не мають шкіл, а також їх не мають 1300 сіл, де є більше 50 дітей. Тож постає питання: а скільки тисяч «безшкільних» сіл ми додамо до 4300, які, на жаль, уже мають такий статус. З огляду на жахливий стан сільських клубів, будинків культури, сільських бібліотек (це, у кращому разі, якщо вони збереглися), а також те, що далеко не в кожному селі є церква, можна прогнозувати рівень «повноцінного» життя кожної конкретної сільської громади, демографічну ситуацію. Адже таке село не відтворюватиме молоді сім'ї. А саме село в усі часи завжди оберігало і розвивало українську історію, традиції, мораль і господарювання, мову, культуру, підтверджувало давню істину, що генії народжуються в селі, а помирають у місті. А у який спосіб ми нарощуватимемо економічний потенціал сільських господарств в умовах реформування земельних відносин, невже лише з допомогою тих «нових латифундистів», які почали всупереч закону викуповувати паї і розглядають землю лише як джерело власних надприбутків. Не завжди оптимальний і безпечний варіант — підвіз до школи сусіднього села за наших доріг чи бездоріжжя, забезпеченості автобусами, неорганізованого харчування. І зовсім неприйнятна позиція щодо збільшення кількості дітей у пришкільних інтернатах чи школах-інтернатах. Небажана і штучна відірваність дітей від батьків. Тоді як існування інтернатських дітей, соціальних сиріт в інтернатах — це лише жорстока необхідність суспільства з відповідним соціальним становищем, культурою і моральністю. Одне слово, якщо після війни, у важкі часи, можливо, це було свідченням моральності суспільства, то сьогодні зростання кількості осиротілих, безпритульних дітей — це лихо нашої держави.

Безперечно, конкурентоспроможність сільського школяра залежатиме від того, які у нього будуть можливості опанувати іноземні мови, комп'ютерну грамотність, основи наук, навчатися і виховуватися у добре підготовленого учителя, на добре оснащеній матеріальній базі. Тому, щоб визначитись, якого ступеня має бути у кожному селі школа, чи доцільне її функціонування, слід враховувати економічні, соціальні, фізіологічні, етнополітичні, психологічні чинники, громадську думку і бюджетні можливості. Не слід забувати, що майже 500 сільських шкіл аварійні, а значна частина потребує капітального ремонту. Особливо непокоїть стан застарілих і дуже енергозатратних систем. А інформатизація сільської школи — це встановлення майже 12 тисяч комп'ютерних класів. Отже, поділяючи точку зору Міністерства освіти і науки щодо пріоритетності сільської школи, очевидним є те, що виконавчій і законодавчій владі, органам місцевого самоврядування, педагогічній науці і практиці чимало доведеться спільно працювати над проблемою якісних змін сільської школи. І першим серйозним випробуванням добрих намірів стане прийняття державного і місцевих бюджетів на 2001 рік. Але крім вищеназваних значущих суспільних позицій, майбутній бюджет обов'язково має врахувати підвищення заробітної плати вчителям і науковцям, яка нині є нижчою, ніж у промисловості, забезпеченість підручниками учнів загальноосвітніх і професійно-технічних закладів і видання «Шкільної бібліотеки», оскільки за п'ять останніх років коштів на вкрай необхідну літературу не виділяли. Захищеною має стати 24 стаття Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» — у розмірі 35 млн. гривень. Одна з вимог вчених України — не зволікати із введенням у дію Закону «Про наукову та науково-технічну діяльність», зниження фінансування на науку. За останні 10 років відбувається щорічне зниження бюджетних видатків на науку. З 1990 по 1992 рік — від 3,07% до 0,7% від ВВП; з 1997 по 1999 рік — від 0,5% до 0,22%. Тоді навіщо держава зобов'язалася фінансувати українську науку не нижче 1,7% від ВВП, адже поки ця цифра нижча у 7 разів.

27,5 млн. гривень — це та мінімальна сума, яку пропонують у проекті бюджету для розробки та реалізації загальнодержавних науково-технічних програм. Хоча за наявних умов не є правильним, коли видається «нагора» велика кількість державних програм, які не фінансують, розпорошують і без того мізерні кошти, державні органи недостатньо контролюють їх використання.

Усвідомлюючи суперечливість у підходах щодо розподілу видаткової частини бюджету, доцільно було б підтримати пропозиції щодо проведення енергоощадних заходів у навчальних закладах, що дасть змогу на найближчу перспективу досягти значної економії бюджетних коштів, поступово зменшуючи енерговитратність на підготовку студента, учня.

Щодо економіки освіти, то тут слід запровадити нормативну базу відрахувань на одного учня. Підійти до нього диференційовано — на рівні малокомплектної і школи в гірській місцевості, сільської і міської, шкіл нового типу і які працюють у дві зміни тощо.

З усією відповідальністю і професійністю Верховна Рада і уряд мають підійти до проблеми недоцільності призупинення дії окремих положень законодавчих актів у 2001 році, які перелічено у додатку № 4 до Закону «Про Державний бюджет на 2000 рік» і стосовно законів «Про основу державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності», «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту». Якщо надходження у державі очікуються у 2001 році на рівні 50 млрд. грн., то не варто обділювати і без того принижену освіту та науку. Адже така економія на освіченості — не на користь державі.

Реальні кроки на рівні політичних рішень, підтримка пропозицій освітян, науковців, Міністерства освіти та науки дадуть можливість реально відчути ефективність державного управління освітою і наукою, розвивати її відповідно до стандартів, які зберігатимуть і розвиватимуть високий інтелектуальний і моральний потенціал українського суспільства.

Георгій ФІЛІПЧУК,
народний депутат України.

Середня мірка: 280 грн. – для вчителя, 500 грн. – для науковця

Безплатних армій не буває

Стаття 62 Закону України «Про Державний бюджет України на 2000 рік» призупинила дію положень законодавчих актів у частині надання пільг для військовослужбовців, як і «Про деякі заходи щодо економії бюджетних коштів».

Проте з прикрістю доводиться констатувати, що доручення Верховної Ради Кабінетові Міністрів з приводу розробки дійового механізму компенсації призупинених пільг так і залишається невиконаним ще з березня. Це викликає обурення військових, однак результату нема й досі. Тож не дивно, що погіршується морально-психологічний стан Збройних сил, а це в свою чергу може викликати обвальне падіння престижу військової служби.

Деморалізуючим чинником функціонування Збройних сил України залишається проблема регулярності й повноти виплат грошового забезпечення і соціальної допомоги. Так, розміри заборгованості держави перед військовослужбовцями і цивільним персоналом становили в 1998 році два місяці, в 1999 році також два місяці, в 2000 році вони, хоч дещо і скоротились, однак коливаються в межах 200 млн. гривень.

Узвичаєні заборгованості з виплат грошового забезпечення переконливо ілюструють стан фактичної соціальної безправності військовослужбовців, які на відміну від цивільних, захищаючи свої конституційні права, навіть не можуть вдатися до організованих протестів, страйків, актів громадянської непокори тощо. А безвідповідальні й цинічні чиновники безсоромно цим користуються, щоразу фінансуючи Збройні сили за залишковим принципом.

Зрештою, суспільство не зобов'язане перейматися проблемами відносин військовослужбовців з кабмінівськими можновладцями, однак не слід забувати про чітку кореляцію між рівнем соціального забезпечення військовослужбовців та ефективністю й боєздатністю Збройних сил. Інакше кажучи, якщо армія фінансується за залишковим принципом, то чи справедливо вимагати від неї ефективності й боєздатності вищої, ніж це передбачено залишковим принципом? І ще одне міркування на тему етики: якщо військовослужбовці свідомо не вдаються до соціальних протестів, може, з боку держави й суспільства було б справедливо застерегти соціальні права людей у погонах категоричним чином: від надання бюджетному рядку на Міністерство оборони статусу несеквестрованого й до жорстких стягнень з тих чиновників, які своїм інфантилізмом й безвідповідальністю призвели до затримок виплат грошового забезпечення і соціальної допомоги.

Ще одним чинником, що підриває морально-психологічний клімат у Збройних силах України, є критичний стан забезпечення житлом військовослужбовців осіб і звільнених з військової служби в запас або у відставку. Нині у Збройних силах України налічується близько 56 тисяч військовослужбовців, які потребують поліпшення житлових умов. Майже стільки громадян, звільнених з військової служби в запас або у відставку, також залишаються безквартирними.

Головним напрямом у розв'язанні житлової проблеми є реалізація Комплексної програми забезпечення житлом військовослужбовців і членів їх сімей, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 листопада 1999 року. Програма передбачає будівництво 5816,3 тис. кв. метрів загальної житлової площі, для чого треба залучити 4274 млн. гривень (за цінами на 1 січня 1998 року).

Слід наголосити, що виконання зазначеної програми потребує належної нормативно-правової підтримки, щоб забезпечити необхідну концентрацію коштів для будівництва житлових об'єктів і спрямування коштів на об'єкти, що зводяться за принципом пайової участі. На жаль, програма не передбачає коштів для відселення звільнених військовослужбовців із закритих військових містечок (а це понад 460 млн. гривень).

Окрім того, чи не найболючіша проблема соціального забезпечення військовослужбовців — недостатній рівень грошового забезпечення. Хоча Кабінет Міністрів постановою від 22 травня 2000 року і підвищив рівень посадових окладів військовослужбовців, однак залишилося кілька мін уповільненої дії. По-перше, навіть з урахуванням недавнього підвищення, матеріальне становище військовослужбовців, які проходять службу у віддалених гарнізонах, залишається скрутним. Адже житлові умови в лісах на півночі Волині чи в болотах на півдні Одещини відверто кепські, а можливостей знайти оплачувану роботу дружинам військовослужбовців —узагалі жодних.

По-друге, якщо порівняти грошове забезпечення військовослужбовців Міністерства оборони та працівників Служби безпеки чи органів внутрішніх справ, то виявиться, що співробітники СБУ й МВС заробляють у півтора разу більше. Це викликає в середовищі військовослужбовців виправдане здивування: що виявилось визначальним мотивом у такій «ієрархії пріоритетів»?

Наведені запитання не такі вже й абстрактні: їх так чи інакше конкретно формулюють реальні сотні тисяч військовослужбовців і мільйони членів їх сімей і родичів. Як на мене, державі доцільно забезпечити хоча б приблизну рівність заробітних плат людей у погонах у різних силових відомствах, інакше системна суспільна криза доповниться ще й напруженням і протистоянням на побутовому рівні між представниками різних силових підрозділів.

Хочу привернути увагу ще до однієї проблеми соціального забезпечення: йдеться про соціальний захист батьків і матерів, діти яких, будучи військовослужбовцями, загинули в мирний час. 21 квітня 2000 року за дорученням Голови Верховної Ради України я зустрічався з великою групою матерів військовослужбовців, які загинули, виконуючи свій обов'язок перед державою. Матері надзвичайно занепокоєні призупиненням дії закону «Про Державний бюджет України на 2000 рік», окремих статей чинного законодавства щодо надання їм відповідних пільг та компенсацій, що призвело до тяжкого матеріального становища.

Я негайно надіслав голові Комітету ВР з питань бюджету пропозиції зберегти для зазначеної категорії громадян пільги, визначені пунктом 6 статті 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» про надання їм 50% знижки плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги, а також пільг, установлених статтею 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Враховуючи соціальну вагу і резонансність зазначеної проблеми, при розгляді проекту закону «Про Державний бюджет України на 2001 рік» я наполіг на необхідності поновлення пільг батькам тих військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти у мирний час.

Очевидно, визначальним чинником боєздатності армії і флоту є рівень бюджетного забезпечення функціональних обов'язків військовослужбовців. Десятиліття обвального скорочення асигнувань на військову сферу призвели до критичного стану Збройні сили України: техніка морально старіє і фізично деградує, недоторканні запаси форми і продовольства вичерпані й не поновлюються, науково-дослідні розробки або не доводяться до проектних кондицій, або якщо й доводяться, то з різних причин не запускаються у серійне виробництво.

Тоді, коли у провідних державах світу грошове утримання військовослужбовців становить не більше третини бюджетних асигнувань на військову сферу, куций бюджет України в цій частині дає змогу ледь розрахуватися заробітною платою з людьми в погонах. На бойову підготовку, закупівлю техніки, військове будівництво й науково-дослідні роботи залишаються якісь копійки. Як результат, 80% ракетної артилерії, більш як 50% військово-повітряних сил, близько 70% засобів радіоелектронної боротьби і 50% протитанкових озброєнь України або застаріли морально, або вичерпали свій експлуатаційний ресурс. Ефективність Збройних сил щороку деградує на 8 — 9%, становлячи сьогодні близько чверті від рівня 1992 року. Проблема полягає ще й у тому, що на певній стадії падіння ефективності деградація військової галузі набуває необоротного характеру.

І в цьому нічого дивного, бо, наприклад, льотчиків, що мають у своєму активі передбачену нормативами кількість годин, проведених у повітрі, в наш час можна перелічити на пальцях однієї руки. Тобто великою мірою решта з них — фактично дискваліфіковані. З вини, між іншим, держави. У танкістів та артилеристів справи також не набагато кращі.

Статті бюджету, що стосуються видатків на Міністерство оборони, потребують значної корекції в бік підвищення ще й тому, що суспільство усвідомило потребу переходу на контрактну основу формування Збройних сил. Звичайно, цей перехід аж ніяк не вичерпується освоєнням певних грошових параметрів, однак без додаткових коштів забезпечити контрактну основу формування Збройних сил неможливо.

Як відомо, для підтримання належного рівня боєздатності армії треба надавати на її потреби близько 3 — 6% валового внутрішнього продукту держави. Якщо йдеться про розвинену країну (з високими показниками ВВП), то її асигнування на оборонне відомство, як правило, дещо нижчі від 6%, а коли мова йде про країну, котра не належить до 20 — 30 економічних лідерів світу, то їй для підтримання збройних сил на належному рівні ефективності 6% ВВП на загал недостатньо.

Насправді, Україна вже не перший рік витрачає на потреби Міністерства оборони менше півтора відсотка ВВП.

На жаль, тяжкий економічний стан стоїть на заваді належному рівневі фінансування Збройних сил України. Отже, обставини вимагають знайти оптимальні бюджетні пропорції між життєво важливими сферами суспільного буття. На мою думку, для зміцнення обороноздатності потрібно виділити бюджетних коштів близько 3 відсотків валового внутрішнього продукту.

Це положення ввійшло до статті закону «Про оборону України».

Не можу також оминути увагою один очевидний казус, який уже другий рік підряд деякі нерозважливі чиновники закладають у державний бюджет. Ідеться, зокрема, про те, що Збройні сили України повинні заробляти гроші задля виконання бюджетних параметрів. Так, у 2000 році цей «спеціальний фонд» становив майже 40% грошової маси, призначеної для функціонування Міністерства оборони.

Це — нечувана й небачена практика. Такого не існує у жодній країні світу, бо збройні сили не мають у своєму розпорядженні ні функцій, ні механізмів, ні твердого нормативно-правового підґрунтя для комерційної діяльності.

Українська армія завжди відчувала органічну єдність з народом. Людина в погонах, можливо, як ніхто, розуміє проблеми держави й суспільства. А розуміючи, ніколи не вимагатиме неможливого, тверезо й зважено оцінюючи господарсько-економічні реалії суспільного буття.

Адам ЧІКАЛ,
перший заступник голови Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони, народний депутат України.

Колонка оглядача

...А караван іде

До технологій третього тисячоліття

Про низьку конкурентоспроможність вітчизняної продукції говорено не переговорено. Так само як і про головну причину такого стану справ — високу питому енергоємність: на гривню валового національного продукту ми витрачаємо в кілька разів більше енергії, ніж розвинені країни.

Схоже, започатковано системний підхід до розв'язання вказаної проблеми — уряд Віктора Ющенка перший з усіх, що стояли біля керма економіки незалежної України, від слів перейшов до діла. Днями створено міжвідомчу робочу групу з реалізації особливо важливих енергозберігаючих проектів.

Очолює групу сам прем'єр. Але не тільки це вселяє надію, хоча всім відома здатність Віктора Андрійовича досягати поставленої мети. Оптимізм породжує той факт, що вперше за роки незалежності намітився перехід від гучних і правильних декларацій до реального впровадження у промисловості системоутворюючих прогресивних технологій.

Серед них такі, що не потребують великих фінансових затрат і окуповуються за рахунок одержуваного ефекту протягом одного-двох років. До них можна віднести оснащення котелень (головним чином бюджетних організацій) утилізаторами тепла. Забезпечення споживачів енергії та її виробників сучасними приладами обліку. Переведення насосних станцій на принципи зонного (нічного) споживання електроенергії тощо.

Це, так би мовити, перший рівень підвищення культури енергоспоживання. Але є й другий, покликаний забезпечити прорив до постіндустріального суспільства. Приміром, впровадження кавітаційних технологій нагрівання води. Цей метод для непосвячених асоціюється принаймні з науковою фантастикою. У всякому разі кавітаційні технології демонструють ККД понад 100 відсотків!

На ринкових засадах

Головне — при впровадженні системоутворюючих енергозбережних технологій з дедалі більшим ефектом застосовують не командно-адміністративні, а ринкові методи й механізми.

Так, Кабміном розроблено проект постанови, що встановлює цільову надбавку до закупівельного тарифу на продукцію атомних електростанцій, на яких собівартість кВт-години не перевищує 3,4 копійки. Зібрані у такий спосіб кошти не враховуватимуться як прибуток і, зосереджуючись на спеціальному рахунку, спрямовуватимуться на добудову Ташлицької гідроакумулюючої електростанції.

Два надмобільні енергоблоки потужністю 150 МВт кожний стануть до ладу практично одночасно з базовими мільйонниками Хмельницької та Рівненської АЕС. Тим самим істотно поліпшиться структурний баланс усієї вітчизняної енергосистеми, що само по собі дасть значний ефект і дасть змогу заощаджувати мільйони тонн умовного палива щороку.

Набирає обсягів підрядних робіт і вперше в Україні створена постановою Кабміну сервісна енергозбережна компанія УкрЕско. Маючи власні обігові фонди, одержані за рахунок кредитів ЄБРР, вона впроваджує енергозбережну технологію на підприємствах найрізноманітніших галузей, що розраховуються з компанією заощадженими за рахунок цього коштами.

Саме такі компанії і методи взаєморозрахунків дали змогу західним країнам у 70-ті роки (період світової енергетичної кризи) за короткий час у кілька разів скоротити питому енергоємність товарного виробництва й послуг.

За передоплатою

Істотно поліпшити структуру взаєморозрахунків і підвищити дисципліну платежів за споживану електроенергію мають і деякі суто організаційні заходи. Скажімо, впровадження абонентської плати енергоспоживачів за користування енергомережами.

Національна комісія регулювання електроенергетики (НКРЕ) для початку планує в порядку експерименту перевести на абонентну плату чотири області: Чернігівську, Сумську, Полтавську і Львівську. Такий крок відкриває можливість достатнього фінансування для реконструкції розподільних електромереж.

При цьому, безперечно, має бути збережений чинний алгоритм розщеплення платежів, який забезпечує надходження коштів не лише на адреси генеруючих компаній, а й, як свідчить досвід поточного року, замикає весь ланцюжок взаєморозрахунків аж до виробників і постачальників первинних енергоносіїв.

Вибір, як розраховуватися за електроенергію, — за абонементами (тобто за передоплатою) або за розрахунковими книжками — буде надано і нам, пересічним громадянам. Як це вже зробили телефонні компанії, електропостачальники укладуть із нами індивідуальні договори.

Справа, звичайно, клопітна, але варта труду. Бо цими договорами передбачено не лише обов'язок пересічних громадян платити за кіловатт-години, а й обов'язок енергетиків постачати нам якісний товар. Інакше який то ринок без взаємної відповідальності?

Ігор НАУМЕНКО.

Для підтримання збройних сил на належному рівні 6% ВВП недостатньо

Нова віха прокуратури

Яким має стати закон, що розширює повноваження державного органу нагляду за дотриманням закону

В умовах здійснюваних в Україні масштабних перетворень, докорінних змін у суспільній і політичній дійсності реформування чинних державно-правових інститутів у правоохоронній сфері виходить на авансцену політико-правової реальності. Багатоваріантність політичних парадигм прямо обумовлює складність і суперечливість об'єктивних реалій, в яких відбувається законодавчий процес. Перманентна боротьба різних політичних сил, що певною мірою поглиблюється особистими політичними амбіціями, ускладнює й уповільнює досягнення стратегічно важливої для держави та суспільства мети реформування всього комплексу державно-правових інститутів на основі поновленої і вдосконаленої правової бази, що регулює діяльність правоохоронних органів.

Тверезий аналіз умов, що склалися об'єктивно, з усією певністю свідчить: однією з основних проблем суспільного життя стає криміногенна ситуація, яка дедалі погіршується, та зростання корупції. Характерними ознаками суспільних відносин стають неповага до законів та їх нехтування, проникнення кримінальних структур у сферу економіки, кредитно-банківську систему, зовнішньоекономічну діяльність. Елементи правового нігілізму, поєднані зі спробами послабити найпотужніший важіль впливу держави у сфері нагляду за виконанням законів, яким завжди була прокуратура, створюють сприятливий грунт для подальшого пограбування держави та розквіту корумпованої бюрократії.

Оцінюючи нинішній стан, треба визнати, що загрозливе зростання злочинності та корупції стає однією з найдеструктивніших сил української держави. Державі, її структурам не вдається поки що, на жаль, загальмувати процеси, які сприяють саморозвитку цих негативних процесів. Магістральною лінією протидії їм має бути органічне поєднання правових методів з економічними, виховними та іншими загальносоціальними заходами. Визнаючи, що соціальна політика держави не витримує навіть найменшої критики, потрібно значно перебудувати тактику боротьби зі злочинністю та корупцією, відмовившись від практики кавалерійських натисків на них і переходу до постійної, на основі права, планомірної протидії цим процесам. Така політика потребує одночасних зусиль із кількох найважливіших напрямів правової реформи: створення відповідної правової бази, організації та функціонування всіх правоохоронних органів, зокрема й особливо, прокуратури, відповідного ресурсного забезпечення правоохоронних органів, їх забезпечення належним кадровим потенціалом. Проте слід визнати, що держава не забезпечила належного управління реформуванням суспільства, яке почали проводити без адекватного і, головне, вчасного правового супроводу. Водночас основні органи в механізмі державної влади, які стримують розвиток цих украй негативних процесів, або зруйновано, або вони напівдіють під натиском суспільно-політичних змін.

Аналіз практики реагування на криміногенну ситуацію, що складається, показує: саме в період загрозливого зростання злочинності стрімко було зруйновано і чинну систему координації різних органів у боротьбі з нею, чільні позиції в якій завжди посідали прокурорські органи, і напрацьовані, досить ефективні форми та методи запобігання злочинності. У сукупності з нинішнім послабленням вертикалі виконавчої влади безперервні спроби звузити сферу прокурорського нагляду, вихолостити сутність прокуратури як спеціалізованого, професіонального незалежного державного органу нагляду за дотриманням законів, перетворити її на черговий орган контролю виконавчої влади неминуче призведуть до зростання і посилення правового нігілізму, до негативного впливу на стан законності та правопорядку в країні.

За цих умов тільки прийняття нового закону про прокуратуру, законодавче розв'язання в ньому головних для визначення правового статусу прокуратури питань, організаційне реформування органів прокуратури та вдосконалення їхньої діяльності на базі цього закону, а також вироблення правильної, такої, що враховує специфіку державно-правової ситуації, концепції прокурорського нагляду в змозі поставити надійний заслін на шляху розвитку окреслених негативних тенденцій. У прийнятті нового закону про прокуратуру вкрай зацікавлені не тільки вчені-правники, теоретики прокурорського нагляду, а й практичні працівники органів прокуратури. За умов безперервних нападок на прокуратуру загалом як державний орган, що здійснює начебто тотальний контроль, який не має чітких кордонів, і перебуває, на думку противників незалежності прокуратури, поза будь-яким контролем, робляться спроби фактично підпорядкувати прокуратуру законодавчій владі шляхом установлення «парламентського контролю» за її діяльністю. Відсутність побудованого на вимогах Конституції законодавчого регулювання за основними питаннями: про місце та роль прокуратури в державному механізмі, її цілі та завдання, функціональні обов'язки, предмет та межі прокурорського нагляду,— є серйозним дезорієнтувальним чинником у діяльності прокурорських працівників. Вносить у неї нестабільність, негативно позначається на якості і прокурорського нагляду, і результативності функціонування прокурорської системи загалом, і кожного працівника органів прокуратури зокрема.

Усе вищесказане визначило активну участь практиків і теоретиків прокурорського нагляду, вчених-правників із суміжних галузей юридичної науки в розробці проекту нового закону про прокуратуру, результатом якого стало подання до Верховної Ради суб'єктами законодавчої ініціативи чотирьох проектів нової редакції закону.

Підсумком плідної праці розробників законопроектів, учасників групи та широкого кола наукових і практичних працівників, які брали участь у їх обговоренні, зокрема й Одеської національної юридичної академії, стало внесення на розгляд Верховної Ради доопрацьованого варіанта єдиного узгодженого законопроекту. Він органічно синтезував положення всіх зазначених чотирьох проектів, урахував також пропозиції і Генеральної прокуратури України. Запропонований варіант вбирає всі позитивні пропозиції подании раніше проектів, зводячи їх до єдиної системи, втілює їх концептуальні положення. Можна з упевненістю констатувати, що проект нового закону України про прокуратуру загалом успішно реалізував завдання поетапного приведення законодавства про прокуратуру у відповідність з Конституцією України, поступового переходу від чинної до майбутньої конституційної моделі прокурорської системи. Приймаючи як провідну ідею поетапної зміни законодавства про прокуратуру, сформульовану в проекті концепції реалізації конституційно-правового статусу Прокуратури України в умовах перехідного періоду, можна визнати, що внесений законопроект, безперечно, відповідає потребам реформування законодавства з урахуванням особливостей перехідного періоду. Він також зберігає в новій редакції закону України про прокуратуру прокурорську систему як багатофункціональний незалежний державний орган нагляду за дотриманням законів.

Одеська національна юридична академія та кож зробила певний вклад у розробку та наступне обговорення проектів закону про прокуратуру. Ми дали висновки з усіх запропонованих проектів, багато наших зауважень і пропозицій уражовано й відбито в обговорюваному проекті закону.

На наш погляд, названий законопроект може бути доопрацьовано в напрямі докладнішої розробки базових, концептуальних положень з урахуванням наукових розробок і сучасних поглядів з теорії прокурорського нагляду. Є в ньому й небезперечні положення приватнішого характеру, що обумовлено принциповістю та спірністю деяких питань.

Не претендуючи на співавторство цього проекту і зважаючи на крайню важливість цього закону для ефективного функціонування прокурорських органів і назрілу гостру потребу його прийняття, відзначаємо нашу принципову згоду з основними положеннями проекту, прийнятого за основу і внесеного до Верховної Ради. Підтримуємо обговорюваний законопроект і закликаємо народних депутатів розглянути його прийняти в першому читанні на благо розвитку державності.

Сергій КІВАЛОВ,
народний депутат України,
доктор юридичних наук, професор.

Після нас хоч потоп — не для нас

Навряд чи хтось зможе поставити під сумнів, що проблеми стану навколишнього середовища для більшості наших співгромадян є важливішими за різноманітні політичні баталії. Отож сьогодні ми розмовляємо про проблеми екології в Україні з одним з ініціаторів проведення парламентських слухань про екологічну політику в Україні, народним депутатом України Сергієм ШЕВЧУКОМ:

— Сергію Володимировичу, чому екологічні проблеми притягують увагу всіх без виключення основних суспільних груп?

— Вочевидь екологія об'єднує дуже багатьох громадян. Для вчених, дослідників — це наука. Для природоохоронців — статистика викидів, стоків, рівні забруднення. Для місцевої влади — величина зборів до місцевих бюджетів за забруднення довкілля. Для промисловців і підприємців — тягар: додаткові витрати. Для політиків — безпрограшний хід, вдала тема псевдотурботи про народ, метод здобуття прихильності виборців, принаймні, один раз на 4 роки. Як бачите, тема ця і цікава, і неоднозначна. Думаю, що крім політичних цілей усі партії мають спільну мету —повноцінне здоров'я громадян. Саме крізь призму забезпечення належного рівня здоров'я усіх громадян України ми прагнемо реалізувати ідею сучасної «смарагдової» політики. До речі, «смарагдова» політика — це новий термін, який ми хотіли б запровадити замість терміну «зелена» політика, «приватизованого» окремими політичними групами.

Наше бачення системи необхідних змін в екологічній політиці сформовано в програмі «Здоров'я для всіх в XXI столітті». Програма передбачає в сфері екології виконання стратегічних завдань.

— На який період розраховано виконання цієї програми?

— Для здійснення серйозних перетворень нам потрібен час. Але ми прагнутимемо, щоб вже до 2015 р. населення України проживало в умовах безпечного фізичного середовища, не зазнаючи впливів забруднювачів, в межах норм, що не перевищують міжнародні стандарти.

— Які кроки, на вашу думку, повинні бути першочерговими?

— Я вважаю, що екологічна політика в нашій державі має бути послідовною та системною. Важко вибирати першочергові заходи, оскільки є багато проблем. Зокрема, щодо профілактики ризиків для зменшення кількості відходів і забруднення довкілля, забезпечення доброякісною питною водою. Запровадження в практику системи збору і переробки відходів тими, хто їх продукує, аби дотримуватися принципу: «Забруднювач платитиме!» Розробка необхідних планів дій на випадок виникнення надзвичайних ситуацій на атомних електростанціях. Запровадження стандартів безпеки з використанням новітніх технологій. Переконаний, що без цього ми не зможемо зрушити з місця гору проблем екологічної безпеки наших громадян.

— Що, крім державного фінансового забезпечення, потрібно для серйозних змін, про які ви розповідаєте?

— Насамперед, потрібно змінити психологію громадян. Якщо ми використовуватимемо ідеологію мадам Помпадур «після нас — хоч потоп», казати про реальне зрушення буде просто нікому. Щонайменше для половини дітей дошкільного віку і 95 відсотків школярів мають бути навчальні заклади, які сприяють зміцненню здоров'я. Наші міста і общини повинні стати активними членами мережі «здорових міст» чи «здорових общин».

Не можна залишати осторонь і представників малого та середнього бізнесу. Щонайменше 10 відсотків великих і середніх компаній мають взяти на себе зобов'язання слідувати принципам «здорових» компаній-підприємств. Це дасть змогу не лише змінити ідеологію працюючих тут людей, а й залучити додаткові кошти для втілення ефективної «смарагдової» політики. Не повинні ми залишати поза нашої увагою і соціально незахищені верстви населення. Нагадую, що відповідно до міжнародних стандартів, у осіб, що мають інвалідність, повинно бути набагато більше можливостей для охорони і зміцнення здоров'я, а також для участі у виробничому, громадському і соціальному житті. Зрозуміло, що потрібно запровадити таку практику і в Україні.

— Які політичні та громадські організації підтримують вас у ваших починаннях?

— Думаю, що ідея здійснення ефективної екологічної політики, спрямованої на збереження здоров'я людей, може стати консолідуючою для багатьох політичних сил. Але і тут є пріоритети. Ми з колегою по фракції НДП, народним депутатом Михайлом Ковалком, виступили ініціаторами проведення парламентських слухань з питань здійснення екологічної політики в Україні. Сподіваємось, що цей парламентський захід, запланований на листопад, дозволить ще раз привернути увагу громадськості до екологічної проблеми. Нам всіляко допомагає Всеукраїнська екологічна ліга, яка завжди стоїть на охороні нашого довкілля. Я впевнений: наші ініціативи знайдуть підтримку і в інших політичних та громадських організаціях, адже питання «смарагдової» політики, на жаль, залишатиметься актуальним ще досить довго.

Євген МАГДА.

Геннадій СУХОРУЧЕНКОВ: «Хай люди знають, ми служимо для їхнього блага»

Якщо податкова адміністрація — служба молода, то податкова міліція — ще новіше поняття. По-різному його тлумачать і, ніде правди діти, частіше не на користь новачків.

Ось що гадає з цього приводу начальник управління податкової міліції в Запорізькій області генерал-майор Геннадій СУХОРУЧЕНКОВ:

— Все нове сприймають по-різному, а вже поготів, коли йдеться про гроші. «Рятуйте! Забирають усе!» А насправді? Наведу кілька промовистих цифр. Цього року на момент нашої розмови (20.11.2000) запорізькою податковою міліцією виявлено 549 злочинів. Уявіть собі: майже півтора злочини за добу! 393 пов'язані з ухилянням від сплати податків. Майже 200 млн. гривень мобілізовано до консолідованого бюджету області.

— Коли зважити, що він на цей рік становить 596,7 млн. гривень, то виходить — по третину коштів повернуто вашою службою.

— У державну казну надійшло близько 160 мільйонів. Це також третина статті бюджету на соціальні потреби. Вчителі, лікарі, працівники культури отримали зарплату.

— Були гучні справи з розкриття підпільних виробництв...

— У жовтні, приміром, було виявлено 7 цехів, що виробляли товари широкого вжитку. А загалом з початку року — 31 такий цех, у тому числі 12 — з виробництва спиртних напоїв.

— Геннадію Миколайовичу, отаке житейське запитання. Припустімо, ваші служби розкрили й конфіскували незаконний «лівий» товар, а він швидко псується, продукти харчування. День-другий — і все доведеться викинути...

— Я розумію, про що йдеться. Таке трапляється. Наш відділ боротьби з незаконним обігом товарів усю якісну харчову продукцію передає на реалізацію, кошти від якої надходять до бюджету. А те, що швидко псується, — фрукти, цитрусові, — передають у дитячі лікарні, школи, Товариству Червоного Хреста. Якщо не помиляюся, на десяток тисяч гривень.

— Легко здогадатися, що всеукраїнський бич «металобрухту» — також неабиякий ваш головний біль.

— Доки буде попит на металобрухт — кольоровий або чорний, доти процвітатиме вандалізм на цвинтарях, рвватимуть лінії електропередач, вирубуватимуть підземні кабелі, розтягатимуть зливні решітки. Адже гляньте лишень, чим завантажено сьогодні баржі морські й річкові. Які вантажі переробляють порти Запоріжжя, Бердянська та й України в цілому. Головний, мало чи не єдиний, товар на експорт — металобрухт. Ми, звичайно, робимо все, що можемо. У рамках операції «Метал-2000» проведено 465 перевірок, виявлено 202 факти порушення податкового й валютного законодавства.

Порушено 62 великі кримінальні справи. Вилучено з незаконного обігу тисячі тонн металобрухту на суму майже 2 млн. гривень. Закрито 30 нелегальних приймальних пунктів. Та метал крадуть. Даруйте, пруть автопоїздами. Приміром, у Мелітополі затримано КамАЗ з брухтом алюмінію (8 тонн), що належав одній із запорізьких фірм, а інше ТОВ намагалося приховати більш як 100 тонн чорного металу, що належав дніпропетровській фірмі. Але, повторюю, то все стріляння з рогатки. Потрібний потужний законодавчий механізм, щоб закрити тему розкрадання металобрухту.

— Геннадію Миколайовичу, ви чекаєте від Верховної Ради прийняття головного для вашої служби документа —-Податкового кодексу України (ПКУ). Адже, хоча незнання закону не звільняє від відповідальності, все-таки чимало непорозумінь трапляється через необізнаність фінансово-економічних служб.

— У проекті ПКУ задумано чимало важливих моментів. Приміром, зниження ставок ПДВ до 15% у 2002 році, а на прибуток — 20%. Однак просто так знизити податки не можна. Адже втрачаємо з бюджету мільярди гривень. Тому треба істотно розширити базу оподаткування. Як недавно казав голова ДПАУ Микола Азаров, сьогодні практично вся Україна перетворилася на зону пільгового оподаткування.

Подивіться, скільки у нас з'явилося аптек. Ліки звільнено від оподаткування, а чи стали вони від того дешевші? Аж ніяк. Вся різниця від реалізації ліків іде переважно за кордон. Одне слово, розширення зони оподаткування додасть нам роботи, розширить, так би мовити, наш фронт турбот. Але в чому ви маєте рацію, то це в тому, що ми маємо ширше й чіткіше розв'язкувати наше завдання. Політика оподаткування грунтується на гуманному правилі — піклуванні про людей. Треба, щоб усі це розуміли. Тому спасибі й газеті, що розповідає про нас.

— Вдячний і вам, Геннадію Миколайовичу, за розмову.

Юрій БОТНЕР.

Запоріжжя.

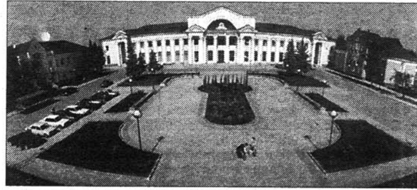
Дорога працює «залізно»

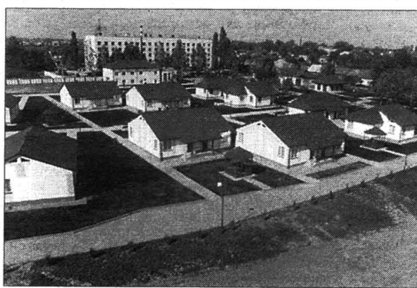
Залізничники називають сталеву магістраль кровоносними судинами держави і мають рацію. Розбудовуючи «оазу» економічної і соціальної стабільності, вони не відсторонюються від проблем, які існують поза її межами, а розв'язують їх. А тому турботи й успіхи залізничників мають стати надбанням широких кіл громадськості, —наголосив під час зустрічі з представниками ЗМІ голова дорожнього комітету профспілки Львівської залізниці Андрій Сенишин.

Рік, що збігає, був наповнений знаковими подіями: залізничники показали, що вміють не лише заробити гроші, а й вкласти їх у ті програми і проекти, що залишаються «на віки». В Україні залізничний транспорт не отримує дотацій від держави — на відміну від наших сусідів у Європі та на відміну від колишнього Радянського Союзу. Отже, немає іншого шляху, окрім як раціонально використовувати внутрішні ресурси. Щоб добре працювати, треба добре рахувати — такий «алгоритм» поступу передав усім службам і підрозділам недавній начальник Львівської залізниці, а нині —генеральний директор «Укрзалізниці» Георгій Кірпа. Результати — у наявності: у 2000 році до бюджету держави направлено коштів в 1,8 разу більше, ніж за аналогічний період минулого року, вдвічі зросла середньомісячна зарплата залізничників. Оновлені старовинні вокзали у Коломиї та Львові стали тими брамами, які не можуть не викликати поваги і до будівельників, і до держави в цілому.

Сусіди-угорці не раз приїжджали до Чопа під час будівництва вокзалу і реконструкції привокзальної площі (на фото), щоб запозичити досвід українців.

Турбота про умови праці, соціальний захист — також одна із візитівок Львівської залізниці, яка під керівництвом Богдана Піха залишається «локомотивом» розбудови і реформування залізничного транспорту в Україні. Зокрема, для потерпілих від повені сімей залізничників збудовано 52 будинки. Щороку 11 тисяч пенсіонерів отримують вугілля безкоштовно. Коли працівник залізниці іде на пенсію, він разово отримує 8 місячних окладів. З ініціативи Георгія Кірпи у соціальній програмі враховано інтереси всіх українських сімей: на безкоштовні перевезення дітей «Укрзалізниця» витратила понад 22 мільйони гривень. Чи не найунікальнішим проектом соціального захисту — і в мережі залізниць, і в державі загалом — є містечко ветеранів, збудоване на мальовничій околиці Чопа. Містечко — це 16 котеджів для самотніх людей похилого віку. Воно зовсім не схоже на звичні притулки для самотніх, які функціонують на гуртожитківських засадах. Тут кожен має власну оселю з окремим входом, зі всіма вигодами, меблями, телевізорами й холодильниками. За бажання можна мати город, вирощувати квіти, готувати їжу на власній кухні або харчуватися чотири рази на день у їдальні. Самотні ветерани і подружні пари вже обживають містечко, яке встигли назвати «маленькою Швейцарією».

Попереду ще одне «новосілля»: 19 грудня прибуде перша електричка на Волинь, завершується електрифікація ділянки Рівне—Ківерці. Одна з найстаріших станцій Волині зустріне електричку в оновлених шатах.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

На знімках: вокзальний комплекс станції Чоп; містечко ветеранів.

Фото Юрія ЮХНИЦЬКОГО.

Є такі закони, які задовольняють усіх

Кожному з наших постійних передплатників на Дніпропетровщині, хто потерпає від правничого свавілля, не знаходить захисту і втрачає віру в справедливість, обіцяє і гарантує допомогу прокурор області Володимир Шуба. Володимир Васильович дав згоду регулярно знайомитися з листами читачів «Голосу України» і реагувати на них, як того вимагає чинне в Україні законодавство. Цю акцію ми назвали «Скарги читачів — на стіл прокурору області».

А починаємо її розмовою з Володимиром Васильовичем. Сталося так, що недавно водночас всі три силові відомства — прокуратуру, міліцію та службу безпеки —на Дніпропетровщині очолили нові люди. І всі троє прийшли сюди з Криму, де також очолювали відповідні структури. Якщо враховувати надто складну в минулому злочинно-криміногенну ситуацію на півострові і те, що там удалося її виправити, то чи є випадковістю, що тепер вибір випав на Дніпропетровську область? Бо як інакше розуміти таку ротацію?

В. ШУБА: — Не беруся судити, з яких міркувань стосовно мене особисто було прийнято рішення, але бачу і усвідомлюю, що свій досвід мушу сьогодні максимально використати за новим призначенням. Мені не соромно перед кримчанами, бо ситуація в автономній республіці нині справді поліпшилася. Крим перестав бути страшним. А що вразило на Дніпропетровщині, котра для мене також не чужа, то це вочевидь занизькі і непереконливі показники в роботі органів правопорядку. Для такого потужного регіону, в економічній сфері якого не все гаразд, розслідування криміналу, пов'язаного саме з економікою, не стало пріоритетним для прокурорів більшості міст і районів області —хіба з цим можна миритися? Ні для кого не секрет, що загрозливого поширення набуло беззаконня в паливно-енергетичному та агропромисловому комплексах області, у зовнішньоекономічній діяльності багатьох підприємств та галузей, які разом не повертають із-за кордону не менше 725 мільйонів доларів, а кримінальних справ, тим паче завершених, — як кіт наплакав. І вже зовсім обмаль їх про потворні дії корупціонерів та майже немає справ про хабарництво. Отже, чіпати все це і не хотіли, і остерігалися?

Кор.: — У нас вже давно «жартують»: аби стати нині багатим чи «великим» чоловіком, треба бути кримінальним. І йти під «дах» корупціонерів...

В. ШУБА: — Я знаю одне: влада не повинна бути кримінальною. І вже зовсім неприпустима корумпованість судової влади.

Кор.: — А знаєте, дніпропетровці поміж собою кажуть: була ротація, а тепер — адаптація. Нових керівників правоохоронних органів до місцевих «особливостей».

В. ШУБА: — Скажу так: нам треба працювати, як того потребує ситуація і законодавство. Щоб люди судили за конкретними справами, яких в області саме і не вистачало. У Кривому Розі 12 резонансних убивств, і жодного не розкрито. Я місяць там просидів, щоб зрушити справу. У Дніпропетровську також нерозкритих убивств вистачає. Нянькою для всіх я не буду, але роботу вимагатиму. Ми ось у вихідні влаштували облаву, і за один день вилучили 34 тисячі пляшок «лівої» горілки. Хіба досі її ніхто не бачив?

Кор.: — Та в усіх на виду продається роками. І не лише горілка «липова». А ресторани, бари, магазини ніби на «безприв'язному утриманні»?

В. ШУБА: — Але треба, щоб з цими неподобствами почали боротися. Якщо 34 тисячі пляшок знайшли за один день, то уявіть, які гроші пливуть поза бюджетом. Не менш як 10 мільйонів доларів на рік. Скажу більше: саморобне спиртне і раніше вилучали. Але куди його дівали? Збували через фіктивні фірми, які на 1—15 днів створювалися, а потім безслідно зникали. Або: чи не дивує дніпропетровців, що автозаправні станції тут хіба в акваторії Дніпра ще не побудували? І, як правило, без очисних споруд. А підозріло недобра якість бензину, який вони реалізують, вас не обурює?

Кор.: — Утретє цього року довелося чистити карбюратор редакційного автомобіля. Але є ще один чинник, який хвилює людей, усіх наших передплатників в області. Сьогодні на совісті прокуратур, міліції, судів — правове свавілля, коли десятки і сотні потерпілих та принижених не можуть знайти захисту, справедливості та й управи на зловмисників. І ми, журналісти, безсилі допомогти, бо час нині такий — ніхто не реагує на критику. Я можу з власної практики навести скільки завгодно подібних випадків...

В. ШУБА: — Я помітив, що до нас в прокуратуру, до мене на прийом, зокрема, люди пішли набагато охочіше, ніж раніше. Отож доходжу висновку, що довір'я до прокуратури не втрачено. Не знаю, як було раніше, але нині ми жодною скаргою не нехтуємо і нехтувати, запевняю дніпропетровців, не збираємося. Ніхто не сперечається з древніми, котрі казали: хай згине світ, але здійсниться правосуддя. Та ми не згодні з висновком тих самих древніх — наче немає таких законів, які задовольняли б усіх. У нас нині ситуація така, що чесних та порядних людей задовольнятимуть усі ті, котрі наводитимуть порядок у державі.

Ось із цих міркувань і виникла ідея акції «Скарги читачів — на стіл прокурору області». Надсилайте свої листи на адресу редакції та корпункту «Голосу України» в області (49100, Дніпропетровськ, 100, абон. скринька 4350), і досить буде додати копію квитанції про передплату газети на наступний рік, щоб вони потрапили на стіл прокурора Дніпропетровської області Володимира Васильовича Шуби.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

З пошти

Дорогі мої хвилинки

Для тих, хто хворіє, телефон — не розкіш, а єдиний зв'язок зі світом. Раніше платили 2,50 гривні, а тепер — 10,50. Похвилинна оплата обмежує спілкування: телефонні розмови стали для мене дорожчими за світло, воду й газ, разом узяті. І, на жаль, жодних пільг.

Василь СУЛИМА.

Дніпродзержинськ,
Дніпропетровська область.

Донорська кров — не водиця

Живу в дуже мальовничому містечку на Поділлі серед прекрасних і чуйних людей. Та й себе вважаю людиною доброю і небайдужою. За своє життя довелося мені шістдесят (!) разів стати донором: це означає, що здав я не мало не багато — двадцять чотири літри крові. Нещодавно звернувся до лікарні з приводу протезування зубів. Але мені було відмовлено. В райкомі Червоного Хреста також підтвердили, що протезування зубів і донорам, і всім іншим — платне. Чи правда, що я — двічі почесний донор — не маю жодних пільг?

Володимир РУДИЙ.

Гайсин
Вінницької області.

Від редакції. Згідно із законом «Про донорство крові та її компонентів» (23.06.1995 р.), «почесні донори України мають право на безплатне позачергове зубопротезування (за винятком зубопротезування з використанням дорогоцінних металів) у закладах охорони здоров'я, заснованих на загальнодержавній та комунальній власності». Є також й інші пільги.

А гроші беруть регулярно

У листі В. Денисенка з Мелітополя "Не платитиму», опублікованому в «Голосі України» 1 листопада 2000 року, автор вважає, що має право не сплачувати за комунальні послуги, бо віддав державі набагато більшу суму. Його зрозуміти можна. Але як зрозуміти інше? Те, що доводиться відривати від пенсії значну частину для оплати комунпослуг у надії, що принаймні від холоду гинути не доведеться. Гроші беруть справно, а тепла не дають!

Наш будинок №16 по вулиці Оборонній збудовано у 50-х роках силами робітників Луганського верстатобудівного заводу. Вони й стали його мешканцями. Тепер це старі люди, немічні й хворі. В їхні квартири не дають тепла, мотивуючи це боргами заводу. Але квартири приватизовано й за послуги сплачено. Люди хворіють від холоду і озлоблюються на всіх і вся, а будинок руйнується.

34 мешканці будинку №16 по вулиці Оборонній.

Луганськ.

Забули!..

Від себе та від імені друзів — ветеранів Великої Вітчизняної війни — пишу до газети, тому що у владних структурах на нас не звертають уваги. Я — учасник штурму Берліна, воював від початку війни до її останнього дня. Нині мені 87, з них 53 пропрацював учителем. Дружині — 80, перенесла інфаркт. Потрібні ліки, одяг, їжа. На пенсію не вижити. Кривдно, що ті, хто при владі, про нас забули. Де правда? Вони збагачуються, а рятівники держави гинуть у злиднях. Але найгірше те, що вкрали наші заощадження.

Володимир СНЯТИНСЬКИЙ.

Дунаївці
Хмельницької області.

Вам — перепис, нам — зуби

Ідею, що висловив Василь Ковач із Закарпаття у статті «Ми ще ого-го!», надрукованому 24.10.2000, я і мої колеги — вчителі-пенсіонери — прийняли на ура! Ми готові підключитися до проведення перепису населення зовсім безкоштовно. А заощаджені кошти пропонуємо використати на лікування і протезування зубів пенсіонерам та на здешевлення газу в балонах. За нього доводиться віддавати половину пенсії. Непогано було б і забезпечити нам безкоштовний проїзд хоча б до районного центру.

Ми вдячні вам за чудову газету. Творіть, дерзайте, допомагайте вижити нам і всій Україні.

Ольга РОМАНЮК.

Павлівка
Іваничівського району
Волинської області.

Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

Кому допомога — потерпілим чи чиновникам?

Створення Фонду соціального страхування від нещасних випадків (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2000 року за № 74), утворення обласних управлінь, районних та міських структур виконавчої дирекції Фонду спричинили неоднозначну оцінку підприємств, установ, організацій, а також фізичних осіб, які використовують найману працю. Ось що думає з цього приводу голова профкому одного з найбільших підприємств Черкащини — відкритого акціонерного товариства «Азот» **Віра МАЛИКОВА:**

— Адміністрація, профспілковий комітет ВАТ «Азот» розглянули Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» та проект закону України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, на 2001 рік» і, відзначивши позитивне їх спрямування, вказали на низку істотних недоліків, котрі у майбутньому обмежуватимуть інтереси і робітників, і роботодавців.

Зокрема, не можна погодитися з новим тлумаченням відшкодування збитків у разі смерті потерпілого. Передбачено, що право на страхові виплати в разі смерті потерпілого мають чоловіки і жінки старші відповідно 60 і 55 років, котрі перебували на утриманні потерпілого, і «якщо вони не працюють». Крім того, пропонується механізм, котрий обмежуватиме розмір щомісячних виплат. Нині чинне положення передбачає довічну виплату допомоги, незалежно від того, працює людина чи перебуває на пенсії.

Запропонований «Порядок визначення страхових тарифів для підприємств, установ та організацій на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання» також має, на нашу думку, чимало істотних недоліків. У пункті 8 Порядку при визначенні модуля страхових внесків використовується величина «Розрахункові витрати Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у наступному календарному році» без роз'яснення порядку визначення вказаної величини на її значення, що може призвести до необгрунтованості страхових тарифів підприємств.

У запропонованому Порядку галузі об'єднано у класи професійного ризику без урахування специфіки виробництва. Так, хімічна промисловість — це матеріало- і енергомістка галузь промисловості. Попри це витрати на оплату праці за собівартістю становлять лише 5—6 відсотків. Зарахування хімічної промисловості до 13-го класу професійного ризику поруч із нематеріаломісткими, але трудомісткими галузями, якими є залізниця, рибна промисловість та інші, також створює передумови для встановлення завищених тарифів.

Запропонована схема визначення страхових тарифів та сум страхових внесків, котра враховує насамперед обсяги реалізованої підприємством продукції, призведе до різкого і необгрунтованого збільшення відрахувань підприємств у створений Фонд соціального страхування. Якщо, наприклад, «Азот» нині на покриття збитків витрачає 173,3 тисячі гривень на рік, то в разі прийняття нового порядку відшкодування збитків витрати зростуть у 13,6 разу і становитимуть 2,4 мільйона гривень. Це при тому, що в цілому по Черкаській області сума відшкодувань становить 1,8 мільйона гривень на рік.

Отже, ми вважаємо, що обговорювана система обрахувань страхових внесків потребує істотного доопрацювання, бо вона має формальний характер. Зокрема, система обрахувань не бере до уваги рівень профілактичної роботи з охорони праці на підприємствах. «Азот», приміром, витрачає на профілактичні заходи, спрямовані на охорону праці та зменшення виробничого травматизму, понад 4 мільйони гривень на рік.

Багато питань постає й щодо функціонування Фонду соціального страхування, котрий значною мірою дублюватиме нині діючі організації та державні структури. Фонду, згідно зі статтею 14 Закону, надається паралельно з Кабінетом Міністрів право вносити й затверджувати зміни у перелік обставин, за якими настає страховий випадок, а також у перелік професійних захворювань. Нечітке визначення законодавцем «обставин» може у майбутньому призвести до зловживань при наданні Фондом соціальних послуг і виплат потерпілим особам.

Крім того, передбачаючи як один із напрямів формування Фонду принцип «солідарного внеску», прикриваючись благородними гаслами захисту потерпілих на виробництвах із тяжким фінансовим становищем, пропонована система має суто фіскальне спрямування.

Цей підхід ставить у нерівні умови і галузь, і окремі підприємства. Виходить так, що хто у поті чола свого домагається стабільного фінансового становища підприємства, дотримується норм і правил охорони праці, повсякчас працює над зменшенням випадків травматизму, той більше й платить. А хто сидить склавши руки і нічим себе не навантажує, у Фонд платить мало або й зовсім нічого. Він може дозволити собі розслабитися завдяки такому «доброму» Фонду, який гроші виплачує, не запитуючи про віддачу.

Закон зобов'язує Фонд соціального страхування організовувати робочі місця для інвалідів, створювати спеціалізовану медичну та патронажну служби, брати участь у розробці та виробництві засобів індивідуального захисту робітників, створенні видавництва з відповідною поліграфічною базою, вивчати й поширювати світовий досвід у питаннях охорони праці... Все це — неприховане дублювання функцій діючих фондів, медичних установ, Національного НДІ охорони праці, інститутів Академії наук, Держкомітету з нагляду за охороною праці, власників і уповноважених ними осіб.

Крім дублювання вже діючих структур Фондом соціального забезпечення, положення закону створюють передумови для нецільового використання коштів, які надходять до Фонду від платників страхових внесків. Так, стаття 19 Закону передбачає матеріально-технічне забезпечення Фонду: будівництво чи придбання службових та виробничих приміщень за рахунок коштів, що надходять у Фонд від платників. Кошти платників, згідно зі статтею 20, також розглядаються як джерело для формування майна Фонду.

Створення видавництва, здійснення наукових досліджень, участь у створенні засобів індивідуального захисту, компенсація затрат виробництв, на яких працюють інваліди, і котрі не покривають кошти від збуту випущеної продукції — все це, на нашу думку, приклади нецільового використання внесків платників, котрі насамперед мають бути спрямовані для потерпілих від нещасних випадків.

У зв'язку з цим постає запитання: для чого тоді створюється Фонд із розгалуженою структурою виконавчих дирекцій у всіх областях, районах і містах? Для задоволення потреб потерпілих від нещасних випадків чи для задоволення потреб чиновників?

Записала Лідія ТИТАРЕНКО.

Бережись... яловичини!

Досить дорога яловичина в Німеччині вдвічі впала в ціні, і все одно її ніхто не купує. Навіть найкращу. Причина цього — виявлене в п'ятницю в землі Шлезвіг-Гольштейн захворювання корови на бичачий психоз (BSE). Або, як його ще називають, коров'ячий сказ. Таку само болячку майже водночас знайшли ще в однієї німецької корівки, експортованої із землі Саксонія-Ангальт до Португалії.

Уперше цю хворобу тварин було виявлено 1986 року у Великій Британії. Відтоді скандали, пов'язані з британською яловичиною, не вщухають. За цей час, аби убезпечити споживачів, там убито і спалено 180 тисяч хворих тварин. І все-таки від бичачого психозу в Європі померло 88 осіб, адже він передається через їжу. Минулого року підступне захворювання виявлено у Франції, а тепер-от і в Німеччині. З'ясувалося, що переносниками зарази є також рештки вбитих корів і биків, перероблені на порошок, який додають у корм свиням і курям. Ця дешева добавка дуже популярна у виробників м'яса, бо містить багато білку, потрібного для швидкого росту тварин.

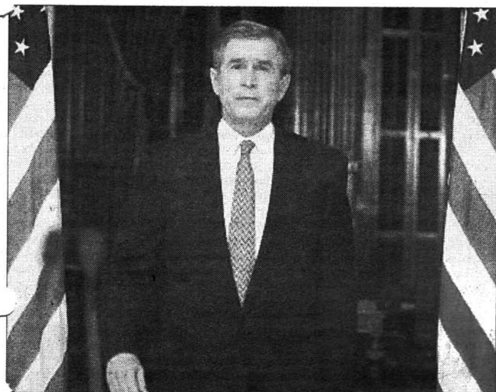
Тепер у Німеччині кожний має вирішувати сам, вживати йому печеню чи стати вегетаріанцем. Адже на тарілку може потрапити і заражене м'ясо. А в таких випадках, стверджують фахівці, немає гарантії, що через 15 років мозок любителя печені не почне розкладатися. Саме стільки часу потрібно для прояву в людини BSE у такій формі. Відповідальність за появу зараженого м'яса в Німеччині покладено на міністра сільського господарства Функе та його попередників. Їх звинувачують у тому, що вони поставили інтереси аграрного лобі над інтересами споживача.

Міністри сільського господарства країн Європейського союзу намагаються швидко убезпечити населення Старого континенту від подальшого проникнення бичачого психозу. На засіданні в Брюсселі вирішено до кінця року провести тест на BSE в усіх корів і биків з високим ризиком захворювання, тобто таких, що досягли 30-місячного віку. Однак експерти попереджають про неефективність цього заходу, оскільки хворобу можна виявити лише тоді, коли вона вже поширилася.

А тим часом виробники і торгівці яловичиною зазнають збитків, бо замінити її м'ясом інших тварин дуже легко — вибір, як завжди, широкий.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

Буш офіційно переміг у Флориді

(Початок на 1-й стор.).

Насамперед демократи протестують проти припинення ручного перерахунку голосів у трьох округах Флориди — Палм-Біч, Майямі-Дейд та Нассау. А відтак піддають сумніву і флоридський результат загалом. Попри ці «підступи» супротивників, Буш-молодший вже виступив з промовою, з якої випливає: він вважає себе обраним президентом США. Буш також повідомив, що доручив своєму віце-президенту Річарду Чейні відкрити «перехідний офіс» на час передачі влади. Він висловив також сподівання, що в перехідний період з адміністрацією Клінтона буде налагоджено «конструктивні ділові відносини». Преса зазначає, що тон виступу Буша був примирливий. Він просто закликав Альберта Гора скласти зброю.

Фото АП.

Румуни голосують за лівих і націоналістів

Румунські виборці мають досить оригінальні політичні уподобання. За результатами першого туру президентських і парламентських виборів лідирує ліва Партія соціальної демократії Румунії (ПСДР) і її голова, колишній президент країни Йон Ілієску. Власне, це закономірно. Але те, що в другому турі компанію екс-президентові складе лідер ультранаціоналістичної партії «Велика Румунія» Вадим Корнеліу Тудор — це в румунській політичній практиці щось новеньке. Інтелігенти з правоцентристських та соціал-демократичних сил можуть посипати голову попелом. Позавчорашній день став для них чорним.

За даними, які ми мали на час завершення роботи над цим номером газети, 70-річний Йон Ілієску здобув близько 40 відсотків голосів. Приблизно стільки ж отримала на парламентських виборах і його ПСДР. Тудора підтримали 27 відсотків активних виборців, а за «Велику Румунію» висловилися 22 відсотки. Загалом у голосуванні взяли участь 56 відсотків громадян країни.

Другий тур президентських виборів відбудеться 10 грудня. Щодо виборів парламентських, то, окрім згаданих, до вищого органу законодавчої влади пройшли ще три партії. Жодна з політичних сил не має «контрольного пакета» голосів. Отож, найпевніше, слід очікувати на створення партійних коаліцій. Можливо, вельми оригінальних. Як і смаки румунських виборців.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Вісті з діаспори

Важливі для громади питання обговорювали на конгресі

Нещодавно у Чикаго відбувся конгрес Українського конгресового комітету Америки вісімнадцятого скликання.

Як повідомляє тижневик Союзу українців у Великій Британії «Українська думка», крім внутрішніх справ, делегати та гості конгресу під час дискусій за круглим столом обговорили важливі для громади та України питання.

Після доповідей відбулася дискусія. Висловлено побажання, щоб усі доповіді було видано у формі збірника. Дискутанти визнали високий рівень державницького підходу і мислення та об'єктивність доповідачів. Доповідачі чітко й досконало висловили ті труднощі, що характеризували життя певної гілки світового українства.

Вітер — друг енергетика

Данія практично доводить, що сучасні вітроелектростанції (ВЕС) здатні скласти реальну конкуренцію традиційним виробникам енергії — атомним, гідро- та тепловим станціям. «Вітряки» покривають уже 12 відсотків потреби цієї країни в енергії!

Можна сказати, що Данія — маленька країна і для неї все простіше, а датчан лише 5,3 мільйона осіб. Але даваймо подивимося на неї, скажімо, з позицій деяких регіонів України, котрі кожного року переживають енергокризи. Ресурси вітрів у них неабиякі, але використовуються мало.

Данія, котра отримує електроенергію здебільшого з теплових станцій, почала активно розвивати вітроенергетику останні 10 років. Уже діє 6 тисяч ВЕС. Їх сумарна потужність становить 1800 мегават, на рік вони дають країні 15,7 млрд. кВт/год енергії. Тепер «вітряки» стали набагато більші та економніші й виробляють електрику за цінами, порівнюваними з тими, які пропонують газотурбінні станції. Величезна перевага ВЕС у тому, що вони екологічно чисті, до 2005 року Данія планує скоротити шкідливі викиди в атмосферу на 20 відсотків.

Спочатку датчани будували ВЕС на суші, а тепер почали будівництво морських парків вітростанцій. У грудні 2000 року в протоці Ересунн, за три кілометри від копенгагенського порту, розпочне поетапно вводити в експлуатацію найпотужніший у світі водний парк ВЕС. Там здійнялися до неба 20 башт «вітряків», кожна заввишки 64 метри. Нагорі — роторна установка з лопатями в 38 метрів, тож загальна висота споруд становить 102 метри. Цей морський парк зможе виробляти 0,35 млрд. кВт/год енергії на рік і, як кажуть датчани, забезпечить потреби 32 тисяч квартир у Копенгагені. Непогано! Будівельники при цьому гарантують, що башти не заважатимуть судноплавству, бо в тому місці протока Ересунн неглибока і судна там не ходять.

Хто ж фінансує будівництво? Половину витрат, а вони становлять 49,2 мільйона євро, взяла на себе столична влада. Друга половина — кошти 10 тисяч приватних вкладників. Усі сподіваються на прибуток.

Уряд розробив програму, згідно з якою до 2030 року вже 50 відсотків (!) потреб країни в енергії забезпечуватимуть вітрові станції. Принагідно додам: Данія стала ще й провідним у світі виробником обладнання для ВЕС.

Марат ЗУБКО.

Гельсінкі.

Хроніка. Факти. Події

Єрусалим

Конфлікт розширюється

Уперше за минулі 6 місяців ізраїльська авіація піддала ракетним обстрілам цілі в Південному Лівані. Два бойових літаки завдали ударів по гаданих позиціях угруповання «Хесболлах». Акція стала відповіддю на теракт бойовиків цього угруповання, вчинений у неділю вранці. Ізраїльська патрульна машина підірвалася на бомбі: один солдат загинув, троє поранені. Тим часом ізраїльські і палестинські представники поновили консультації, намагаючись приборкати ескалацію насильства. Тель-Авів також вживає заходи, спрямовані на поліпшення відносин з Єгиптом.

Баку

Відомості про жертви перебільшено

Унаслідок землетрусу, що стався в ніч на неділю в Баку та його околицях, троє осіб загинули і 91 госпіталізовано. Про це повідомив журналістам міністр охорони здоров'я Азербайджану Алі Інсанов, наголосивши, що дані про 24 загиблих не відповідають дійсності.

Душанбе

Обстріл біженців

Не визначено точно, скільки афганських біженців було вбито й поранено на південному кордоні Таджикистану. Російські військовики сповістили про стрільбу, котру вели вночі по біженцях, однак жодних подробиць не повідомлено. Також немає даних про те, що стрільба велася з позицій талібів.

Дубай

Прапор—рекордсмен

В Об'єднаних Арабських Еміратах виготовлено рекордних розмірів прапор. З нагоди повернення президента ОАЕ шейха Заєда аль Нахайяна на батьківщину після тривалого лікування за кордоном в Абу-Дабі чотириколірне полотнище розміром 200х100 м і вагою 2,2 тонни було розміщено на спеціальному помості на шляху руху президентського кортежу з аеропорту.

Владивосток

У Примор'ї мерзнуть 60 000 душ

У Приморському краї надзвичайна ситуація триває. Там у житлових будинках немає тепла. Комунальні служби продовжують боротьбу з руйнівними наслідками надто пізнього початку опалювального сезону. Сантехніки цілодобово ремонтують труби й радіатори, що встигли розморозитися, а електрики відновлюють електропроводку, що раз у раз перегоряє від повсюдного застосування обігрівачів. Нині у краї не опалюються 1214 будинків, у яких проживає близько 60 тисяч душ. Мешканці холодних будинків вечорами збираються біля багать на подвір'ях.

Відень

Югославія вступає до ОБСЄ

Міністри закордонних справ більш як п'ятдесяти держав, а також новий президент Югославії Воїслав Коштуниця зібралися на засідання Організації з безпеки і співробітництва в Європі. Президент Коштуниця підписав хартію і ключові документи ОБСЄ, що дало змогу його країні вступити до цієї організації. Водночас на півдні Югославії, за даними ООН, понад 1200 осіб втекли з Пресовської долини. Паніку серед мирного населення викликало відновлення боїв між сербською регулярною армією і албанськими бойовиками, котрі намагалися витіснити сербів із цього району. Сербське керівництво пригрозило, що не зупиниться ні перед чим, аби розбити сили бойовиків. Воно також зажадало втручання міжнародних сил KFOR для припинення насильства.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

А під завісу були джентльмени

Співочі голоси України

(Початок на 1-й стор.)

Під завісу на сцену випустили комік-трупу «Маски» і джентльменів: Олега Філімонова і Олега Школьника. Їх номер було заявлено в концертній програмі, але чи то не всі мали програмки, чи то народ не повірив, що на сцену вийдуть самі джентльмени! Тож коли диво таки сталося, зал зірвався оплесками, що супроводжувалися недовірливим: «Невже Філімонов? Точно він. З глузду з'їхати!». «Точно Філімонов» розповів 10 анекдотів і ще один на десерт — за те, що добре приймали: «Летять у «Боїнгу» дві вирядженi дами, у хутрі, в діамантах. А поруч примостився такий сухенький дідусь. Одна каже іншій: «У вас такий прекрасний діамант». — «Так, це знаменитий діамант Клінштейнів, але його переслідує страшне прокляття... Сам Клінштейн».

Одне слово, Одеса залишилася вірною собі: вирішила втерти носа Києву, мовляв, коли комусь щось треба, так все це у нас є. Правда, трохи засмутило, що майже не було помітно область. Так сталося, що в сусідньому кріслі сидів виходець з Одещини Володимир Сергійович Бродовський. У Балті в нього досі залишилися рідні. От сестра Римма звідти в гості приїхала. Почули, що в «Україні» виступатимуть одесити, і прийшли підтримати земляків. Але в програмі балтчан не знайшли. Почали шукати земляків із сусідніх районів. Теж нікого...

До речі, Володимир Сергійович Бродовський передплачує нашу газету майже з моменту її заснування. Він пройшов усю війну. Був і на Заході, і на Сході, і в піхоті, і в зв'язку... Та й усе його повоєнне життя пов'язане з армією. Починав як командир взводу зв'язку стрілецького батальйону. 1971 року пішов на пенсію командиром полку зв'язку. З 1966-го живе в Києві. Але серцем досі з одеситами.

Щодо публіки, то вона заслуговує на окрему увагу. Зал був переповнений, що стало приємною несподіванкою. Але, якщо розібратися, то нічого несподіваного немає. Народ просто скучив за... Так, за чимось, що нагадує «Сонячні кларнети». Коли торік відновили фестиваль майстрів мистецтв і народної творчості, він мав такий успіх, що в переддень 10-річчя незалежності, з ініціативи Президента Л. Кучми, вирішили знову повторити цю акцію.

«Колись я дуже скептично до цього поставився, —зізнався віце-прем'єр Микола Жулинський, котрий також був на концерті. — Знову повертатися до традиції проводити концерти до дати. Тоді вони мали формальний характер, були обов'язково регламентовані... Але коли я пішов на кілька концертів, то цілковито змінив думку. Це така можливість для людей, що живуть сьогодні в тяжких умовах, висловити себе через мистецтво, пісню, танок. Я дізнався, як прагнуть колективи сюди потрапити, скільки переживань, конкурсних змагань... Зрозумів, що це прекрасна традиція, і радий, що Президент підтримав ідею, щоб до 10-ї річниці незалежності в Київ ще раз приїхали області. Але з'ясувалося, що привозять вони зовсім нове. Ось Одещина привезла професійних виконавців, співаків. Усі вони — молоді люди, що йдуть у XXI століття. Це – надія України».

До речі, по закінченні концерту Микола Жулинський окремо привітав заслужену артистку України Тетяну Анісімову. Приємно, що думка віце-прем'єра збіглася з думкою журі «Голосу України»: серед чудових співаків вона все-таки була найкраща. Тому саме їй дістався приз і звання лауреата конкурсу «ГУ» — «Голос України» **(на знімку).**

Наталя ФІЛІПЧУК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Комусь потрібне тепло, а комусь — потрясіння

Актуально

Заява генерального директора підприємства «Харківтеплоенерго» Олександра Тарадая, яка приємно здивувала, про надання 30-відсоткової знижки оплати за теплову енергію мешканцям Харківської області (якщо цю оплату буде проведено одразу за три останні місяці нинішнього року), обросла всілякими коментарями та домислами.

Олександра Михайловича звинувачують мало не у всіх смертних гріхах. Хоч як це дивно, але з жорсткою критикою на адресу керівника підприємства, яке поставляє тепло в житлові будинки міст Харківщини, виступають насамперед чиновники, які за службовим обов'язком відповідають за те, щоб цим самим теплом населення було забезпечене.

У чому конкретно звинувачують А. Тарадая? Передовсім у тому, що він нібито самовільно, не маючи на те жодних повноважень, зробив цю «некомпетентну заяву», порушивши загальноприйнятий порядок розрахунків за споживання енергоносіїв. Мовляв, постає певна несправедливість щодо тих громадян, хто вже сповна сплатив за теплоенергію.

— Цей надзвичайний захід, — каже директор «Харківтеплоенерго» О. Тарадай, — справді економічно невигідний для нашого підприємства, проте, можливо, він є єдиним виходом у вкрай тяжкій ситуації, що склалася з оплатою за використані енергоносії. Коли я казав, що 70-відсоткова оплата зараховуватиметься за 100 відсотків, то мав на увазі насамперед те, що населення в такому разі ніби авансує роботу галузі і збирає, отже, необхідні кошти для внесення попередньої оплати за майбутні поставки в регіон належної кількості газу. До речі, я тільки виконував вимоги уряду, але, зрозуміло, не методом силового тиску на населення (все одно мало що вже «вичавиш»!), а лише заохочував. Та, мабуть, комусь потрібне тепло, а комусь — ще більші потрясіння напередодні уже справжньої зими.

Олександр Тарадай також підкреслив, що мова не йде про те, аби простити борги за теплопостачання попередніх років і місяців, що становить на сьогодні вже астрономічну цифру. А щодо фінансової дисципліни з оголошеної пільги, то про жодні порушення не може бути й мови, бо районні абонентські відділи «Харківтеплоенерго» готові працювати індивідуально з кожним боржником, використовуючи за цього лише визначені законом форми і засоби розрахунків.

* * *

Харків, як і раніше, у «стані облоги». І хоча глава адміністрації Євген Кушнарьов пообіцяв населенню області, що гаряча вода та тепло у житлових будинках незабаром з'являться, елементарні блага цивілізації досі залишаються для харків'ян недоступними. Півторамільйонне місто так звикло до свого незавидного становища, що не без частки іронії мріє про гарячу воду в душовій хоча б у новорічну ніч. А тим часом міська влада розпочинає рознесення попереджень, в якому акцентує увагу на боргах мешканців міста майже в 280 млн. гривень. І застерігає: недооцінювання ситуації може призвести до повного припинення подавання тепла.

Микола КОСИЙ.

Харків.

У «критичні дні» потерпають усі

Напередодні вихідних тиск у газопроводі, який забезпечує блакитним паливом Донеччину, впав удвічі, а обсяги отриманого палива знизилися за добу з 1,2 мільйона кубометрів до 700 тисяч. Як наслідок — припинено обігрів житлових будинків, дитячих дошкільних закладів, шкіл, інших об'єктів.

Металурги й хіміки області підраховують збитки. Більшість підприємств нині потерпають від нестачі палива, хоча сплатили за нього повністю.

Тиждень тому віце-прем'єр України Юлія Тимошенко назвала Донецьку область лідером за кількістю непрацюючих котелень і звинуватила керівництво області у зриві підготовки до зими.

Цими днями Прем'єр-міністр Віктор Ющенко має відвідати Донецьку область, щоб ознайомитися з виробничим процесом.

Ліна КУЩ.

Спорт

Повернення на престол

Бокс. Із квітня нинішнього року ми не бачили на рингу Віталія Кличка. Після серйозної травми й операції він лікувався, відновлювався і тренувався. За цей час його молодший брат Володимир устиг вибороти титул чемпіона світу за версією WBO. І от 29-річний Кличко-старший в Ганновері (Німеччина) здобув пояс чемпіона Європи, яким уже володів двічі.

Упродовж 12 раундів Віталій без зупину потужними ударами гамселив «дерев'яну статую» — 26-річного важковаговика Тимо Гоффмана. Німець те й робив, що тримав глуху оборону, зрідка контратакуючи. Справді, треба мати кам'яну голову, щоб витримати таку кількість ударів. Навіть чавунна, гадаю, не витримала б і тріснула. Ми не побачили цього разу нокауту. Та арбітри зафіксували переконливу перемогу українця, яка не викликала жодних заперечень.

Дівчата виконали програму максимум. А хлопці мають шанс...

Баскетбол. Відбіркові змагання Євро-2001. Київ. Спорткомплекс «Меридіан». Жінки. **Україна — Туреччина. 73:57** (34:31). Чоловіки. **Україна — Португалія. 89:67** (40:43).

— Я щаслива, що ми виконали поставлене завдання, —сказала після зустрічі кореспондентові «Голосу України» граючий тренер української команди Марина Ткаченко. — Незалежно від останньої гри з югославками ми забезпечили собі місце в фіналі чемпіонату Європи, який відбудеться. Я вдячна всім гравцям за стійкість, мужність і майстерність. Тепер готуватимемося до французьких стартів з особливим завзяттям.

Тренер згадала про мужність підопічних. А сама була їм головним прикладом. Адже на цей поєдинок Ткаченко вийшла після того, як лікарі уколами заблокували її травмоване коліно. На жаль, потрібна операція.

Окрім баскетболісток київського ТІМ-СКУФу (Дейниченко, Ткаченко), у збірній грали ще й представниці запорізької «Козачки» — Кривенька, Буренок і Лелека, а також «легіонерки» — Прощенко з Польщі та Шляхова зі Словаччини.

Неабияке бажання виявили й підопічні Геннадія Защука та Євгена Мурзіна. Українці після першої чверті поступалися португальцям десятьма очками — 17:27. Але в підсумку переконливо виграли. За переможців виступали: Євстратенко (БК «Київ»), Пудзирей, Усенко (МБК «Одеса»), Раєвський (МБК «Миколаїв»), Харченко («Самара», Росія), Лохманчук («Байєр», Німеччина), Хряпа («Автодор», Росія), Йяло («Унікс», Росія), Молчанов («Урал Грейт», Росія) та Окунський («Дарусафака», Туреччина).

Наступний матч наші баскетболісти зіграють завтра в Палаці спорту столиці. Їхній суперник — збірна Бельгії. Початок о 19.00.

Трохи «перегоріли»...

Самбо. На 24-й чемпіонат світу з цього виду спорту до Києва губернатор Красноярського краю Олександр Лебедь спеціально відрядив свого першого заступника Геннадія Микичуру. І наказав: «Їдь на нашу історичну батьківщину, роздивись усе добре. Мусимо наступний турнір провести ще краще».

Подивитись було на що. Президент Федерації самбо і перший віце-президент FIAS Олександр Ноухатько та його помічники зробили все, щоб турнір пройшов на найвищому рівні. Саме таку оцінку йому дав президент FIAS Михайло Тихомиров (Росія). До речі, одним із інформаційних спонсорів чемпіонату виступив «Голос України».

Двадцять три країни направили своїх атлетів до Києва випробувати долю. Найкраще це вийшло у спортсменів Росії, які лише золотих медалей здобули тринадцять штук.

Чемпіоном став і харків'янин Віктор Савінов (60 кг). У доробку збірної України три срібні нагороди —Валентина Бардачева (72), Світлана Лисянська (80), Ростислав Борисенко (до 100) і шість бронзових —Михайло Бакін (57), Геннадій Білодід (74), Руслан Машуренко (90), Людмила Матієвська (60), Надія Покора (64) і Віталія Врублевська (68).

Наші самбісти дуже хотіли виступити якомога краще. Але, либонь, дещо «перегоріли» перед стартом.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Редактор номера Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 179041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311218.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України
Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України:
01008, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Засновник і видавець – Верховна Рада України